

s. 4–8

Pedersöre boostar sin personal.

*Pedersöre panostaa
henkilöstöönsä.*

PEDERSÖRE info

2
2022

s. 12–13

Ny direktör vill jobba för hemkommunen.

Uusi talousjohtaja haluaa
työskennellä kotikunnalle.

s. 14–15

Vindkraftsstrategin
klar för fullmäktiges
godkännande.

*Tuulivoimastrategia valtuutettu-
jen käsittelyyn vuoden alussa.*

s. 29

SURSIKINMÄELLÄ. Alueen
seniorit kutsutaan aktivi-
teettien ja luentojen pariin.

HÄNDER I APRIL. En hel dag för seniorer
på Sursikbacken.

UTGIVARE

Pedersöre
kommun

ADRESS

Skrufvilagatan 2
68910 Bennäs

TELEFON

785 0111

ANSVARIG
UTGIVARE

Stefan Svensfors

REDAKTÖR

Malin Henricson

ÖVERSÄTTNING

Hanna Tienvieri

LAYOUT

Ida Wikström
och Johanna
Öst Häggblom

TRYCK

Forsberg

ISSN / PRINT

2343-2241

ISSN / ONLINE

2343-225X

Kommunens roll förändras

LEDARE

Stefan Svensfors,
kommundirektör

NÄR VÄLFÄRDSOMRÅDENNA INLEDER sin verksamhet i egen regi den 1.1.2023, med förtroendevalda beslutsfattare och med statlig finansiering, är kommunernas mer än hundraåriga ansvar för ordnandet av social- och hälsovården samt sjukvården avslutat. Det samma gäller social- och hälsovårdsreformens mångåriga födslovändor. En ny förvaltningsnivå, en ny upprätthållare, ska sköta all service inom social- och hälsovårdssektorn samt specialistsjukvården för medborgarna. I Österbotten har vi på frivillig väg i en samkommunsform redan under 2022 ordnat verksamheten i samma strukturer som nu övertar ansvaret från årsskiftet. Den stora skillnaden är förstas att hittills har finansieringen, dvs pengarna, kommit från kommunerna, men efter årsskiftet är det staten som tilldelar resurserna till välfärdsområdena. Kommunerna ska och får inte ha någon som helst andel i finansieringen av den här sektorn.

För Pedersöre kommun innebär reformen att budgeten minskar i betydande utsträckning, i och med att kostnaderna för social- och hälsovården samt specialistsjukvården försvinner till välfärdsområdet. Men rent konkret innebär reformen för kommunens del att det försvinner mera kostnader än intäkter. Och för invånarnas del har reformen tills vidare kanske inte märkts i någon större utsträckning – servicenätet är intakt och servicen är tillgänglig på ungefär samma nivå som tidigare. Inte heller handlar det om stora överföringar av personal, eftersom Pedersöre redan 2010 ingick samarbete kring social- och hälsovården inom ramen för Jakobstads social- och hälsovårdsverk. Så till den delen märks omstruktureringen inte heller särskilt mycket i kommunens verksamhet vare sig administrativt eller organisatoriskt.

— Däremot får kommunen ett allt större ansvar för att främja invånarnas hälsa och välfärd och för det förebyggande hälsoarbetet.

STEFAN SVENFORS

Däremot får kommunen ett allt större ansvar för att främja invånarnas hälsa och välfärd och för det förebyggande hälsoarbetet. Det här är ett viktigt arbete som kräver både planering och resurser. Här kommer också tredje sektorn att ha en viktig roll att spela och det är känt bra att Pedersöre är så starkt rustat inom tredje sektorn, med ett brett föreningsfält och stark medborgaraktivitet.

Resursbristen kommer med stor säkerhet att pina också välfärdsområdena, liksom resursbristen inom social- och hälsovården har tyngt kommunerna under hela den tid som upprätthållaransvaret har funnits där. Därför kommer det också att krävas en aktiv intressebevakning gentemot välfärdsområdet, i all synnerhet när det gäller servicenätverket, det vill säga, närheten till service och en mångsidig service för Pedersöreborna. Pedersöre är till folkmängden Österbottens fjärde största kommun och som sådan berättigad till en service som inbegriper också serviceboenden, välfärdsstationer, tandläkare med mera. Vi har i Pedersöre anpassat vårt servicenät under de senaste 10 åren, både vad gäller stängning av mottagningar och stora investeringar i fastigheter. Vi kommer att slå vakt om vårt servicenät och vi har också beredskap att investera i utbyggnad av funktioner. Det här gäller både inom social- och hälsovården och inom räddningsväsendet som också övergår till välfärdsområdet från årsskiftet.

Jag vill tillönska både Pedersörebor och övriga en god fortsättning på senhösten och en fridfull advents- och jultid. Vi ser med tillförsikt fram emot 2023 som dessutom är ett jubileumsår i och med att Pedersöre då firar sitt 675-årsjubileum. Det ska vi återkomma till. ■

Innehåll

SISÄLTÖ

s. 17–20

Karta över
skidspåren i Pedersöre

Riv ur och spara.

Pedersören latukartta
Revi irti ja säästä.

PÄÄKIRJOITUS

Stefan Svenfors,
kunnanjohtaja

Kunnan rooli muuttuu

KUN HYVINVOINTIALUEET ALOITTAVAT toimintansa 1.1.2023 kansan valitsemien päätöksentekijöiden ja valtion rahoituksen tuella, kuntien yli sata vuotta kestänyt sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sairaanhoidon järjestämisvastuu päättyy. Sama koskee sote-uudistuksen monivuotisia synnytyskipuja. Uusi hallintotaso järjestää kaikki sosiaali- ja terveydenhuoltosektorin sekä erikoissairaanhoidon palvelut kansalaisille. Pohjanmaalla olemme jo vuonna 2022 järjestäneet toiminnan vapaaehtoisesti kuntayhtymänä siinä muodossa kuin se tullaan vuodenvaihteen jälkeen järjestämään. Suurin ero on tietenkin se, että tähän asti rahoitus on tullut kunnilta, mutta vuodenvaihteen jälkeen valtio jaa resurssit hyvinvointialueille. Kunnat eivät saa minkäänlaista osuutta tämän sektorin rahoituksesta.

Uudistus tarkoittaa Pedersören kunnan kannalta sitä, että talousarvio pienenee merkittävästi, koska sosiaali- ja terveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon kustannukset siirtyvät hyvinvointialueelle. Uudistus tarkoittaa kunnan osalta konkreettisesti sitä, että kustannuksia häviää enemmän kuin tuloja. Ja asukkaiden osalta uudistus ei ehkä ole toistaiseksi näkynyt kovin suuressa määrin – palveluverkosto on ehjä ja palvelut ovat saatavilla suunnilleen samalla tasolla kuin ennenkin. Myöskään henkilöstön osalta ei tapahdu suuria siirtymisiä, koska Pedersöre aloitti

jo vuonna 2010 yhteistyön sosiaali- ja terveydenhuollossa Pietarsaaren sosiaali- ja terveysviraston puitteissa. Tältä osin rakennemuutos ei siis näy myöskään erityisen paljon kunnan toiminnassa hallinnollisesti eikä organisatorisesti.

Sen sijaan kunta saa yhä enemmän vastuuta asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä ennaltaehkäisevässä terveystyössä. Tämä on tärkeää työtä, joka vaatii sekä suunnittelua että resursseja. Tässä tulee myös kolmannella sektorilla olemaan tärkeä rooli, ja tuntuu hyvältä, että Pedersöressä on niin vahva kolmas sektori, laaja yhdistyskenttä ja vahva kansalaistoiminta.

Resurssipula tulee suurella varmuudella kiusaamaan myös hyvinvointialueita, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon resurssipula on vaivannut kuntia koko sen ajan, kun järjestämisvastuu on ollut niillä. Siksi tarvitaan myös aktiivista edunvalvontaa hyvinvointialueen suhteen, erityisesti palveluverkon eli pedersöreläisille tarjottavien palveluiden läheisyyden ja monipuolisuuden osalta. Pedersöre on asukasluvultaan Pohjanmaan neljänneksi suurin kunta ja siten oikeutettu palveluihin, joihin kuuluvat myös palveluasuminen, hyvinvointiasemat, hammaslääkärit ynnä muuta. Olemme Pedersöressä sopeuttaneet palveluverkkoamme 10 viime vuoden aikana vastaanottojen sulkemisten ja suurten kiinteistöinvestointien osalta. Tulemme vaalimaan palveluverkkoamme ja meillä on myös valmius investoida toimintojen laajentamiseen. Tämä koskee sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa että pelastustoimea, joka siirtyy myös hyvinvointialueelle vuodenvaihteessa.

Haluan toivottaa pedersöreläisille ja muille hyvää loppusyksyn jatkoa ja rauhallista adventti- ja joulunaikaa. Odotamme luottavaisin mielin vuotta 2023, joka on myös juhluvuosi, sillä Pedersöre täyttää silloin 675 vuotta. Siihen aiheeseen palaamme vielä. ■

— *Tässä tulee myös kolmannella sektorilla olemaan tärkeä rooli, ja tuntuu hyvältä, että Pedersöressä on niin vahva kolmas sektori, laaja yhdistyskenttä ja vahva kansalaistoiminta.*

STEFAN SVENFORS

- 4 Pedersöre boostar sin personal
Pedersöre panostaa henkilöstöönsä
- 6 De såg sin vardag i färger
He näkivät arkensa väreissä
- 9 Café Heim ger vardagen guldkant i Pedersheim
Pedersheimissä Café Heim tuo arkeen kultareunuksen
- 9 Ny trottoar längs Skrufvilagatan
Uusi jalkakäytävä Skrufvilankadulla
- 10 Ett mörkare Pedersöre sparar energi
Pedersöre säästää energiaa
- 12 Nya direktören vill jobba för hemkommunen
Uusi talousjohtaja haluaa työskennellä kotikunnalle
- 14 Politikerna behandlar vindkraftsstrategin i början på 2023
Tuulivoimastrategia valtuutettujen käsittelyyn vuoden alussa
- 16 Dilva vill ge ut en egen bok
Dilva haluaa julkaista oman kirjan
- 21 Sök föreningsbidrag elektroniskt via webben
Hae yhdistysavustusta sähköisesti verkossa
- 22 PK-Biogas skapar marknad för egen biogasproduktion
PK-Biogas luo markkinoita omalle biokaasutuotannolle
- 24 Vattenläckor meddelas till din telefon
Vesivuodoista tiedotetaan viestillä
- 26 Hur fördelas vägansvaret i Pedersöre?
Miten vastuu teistä jakaantuu Pedersöressä?
- 28 Gränslösgänget hyllar kärleken
Gränslös-kuoro juhlistaa rakkautta
- 29 En hel dag för seniorer på Sursikbacken i april
Senioripäivä Sursikinmäellä huhtikuussa
- 30 Lek och lär på ukrainska i Pedersöre MI
Leikkiä ja oppimista ukrainaksi Pedersören kansalaisopistossa
- 31 MI:s kurskatalog när hemmen i mellandagarna
- 32 Böcker om död och ledsamheter i specialhylla
Erikoishyllällä on kirjoja vaikeista aiheista
- 33 Biblioteket informerar
Kirjasto tiedottaa
- 34 Österbottens välfärdsområde, kontaktuppgifter
Pohjanmaan hyvinvointialue, yhteystiedot
- 35 Krysset

PEDERSÖRE

www.pedersore.fi

Pedersöre boostar sin personal

TEXT

Malin Henricson

FOTO

Jonas Thomén

Pedersöre kommun satsar brett på personalens välbefinnande i kölvattnet av coronapandemin. De anställda erbjuds livsstilsanalyser, en ny form av medarbetarsamtal, inspirationsföreläsningar och rekreationsdagar – och förmännen coachas till bättre ledarskap.

DET HANDLAR OM en tvåårig satsning som tog fart när det blev aktuellt att tackla tiden efter coronapandemin. Restriktioner, social distansering och allmän oro har påverkat alla både privat och professionellt – och kommunen ville som arbetsgivare ge de anställda redskap att hantera upplevelserna och öka självkännsdomen, välbefinnandet och arbetsplatstrivselsn.

Det första steget var en enkät som kartlade nuläget genom frågor om arbetsplatstrivselsn och hur den kan utvecklas.

– Vi mätte helt enkelt temperaturen på organisationen och avdelningarna, på en skala från minus 100 till plus 100. Vi insåg att vi måste ta tag i förmansutbildningen, och få oss att

dra åt samma håll, säger utbildningsdirektören Rolf Sundqvist, som koordinerat många av åtgärderna.

Förmännen har i höst fått information om stödformer och förmåner som arbetsgivaren erbjuder de anställda via arbetsplatshälsovården och så har cheferna deltagit i en workshop med den mentala tränaren Christoph Treier. Under utbildningen går man också igenom arbetsprocesser och styrdokument i organisationen, lagstiftningen som styr verksamheten och olika aspekter på ledarskap. En ”box” i verktygslådan är ledarens egen ork och självkännsdom.

En viktig bit, som involverar både den anställda och cheferna, är den nya modellen för medarbetarsam-

tal, kallat ”Mitt må bra-pussel”. Det är kommunens bildningsgrupp med medlemmar från kultursektorn och bildningen som har utvecklat modellen.

– Vi utgår från det holistiska tänkandet, att människan är en helhet som påverkas av mer än det som sker på arbetsplatsen, säger Sundqvist.

Den anställda ska före samtalet reflektera över fem olika bitar i ett livshjul och fylla kakbitarna utgående från hur nöjd man är med just den delen av sitt liv.

– När man fyllt i alla bitar kanske man märker att livshjulet inte snurrar så bra. Då kan man fundera vad man vill förändra – eller vill jag ändra nåt alls? säger tf MI-rektorn Pia Boström.

Förmännen har stödfrågor som de kan använda för att hålla samtalet på rätt spår.

Alla anställda har också erbjudits möjligheten att göra en livsstilsanalys, en så kallad Firstbeatmätning. Den innebär att man mäter hjärtfrekvensen i några dagar, för dagbok över sina aktiviteter och får en personlig rapport om balansen mellan stress, åter-

Pedersöre panostaa henkilöstöönsä

TEKSTI

Malin Henricson

KUVA

Jonas Thomén

Pedersören kunta panostaa laajasti henkilöstön hyvinvointiin koronapandemian vanavedessä. Työntekijöille tarjotaan hyvinvointianalysejä, uudenlaista kehityskeskustelua, inspiraatioluentoja ja virkistyspäiviä. Lisäksi esimiehet saavat valmennusta paremmasta johtamisesta.

KYSE ON KAKSIVUOTISESTA panostuksesta, joka tuli ajankohtaiseksi koronapandemian jälkeen. Rajoitukset, lähikontaktien välttäminen ja yleinen huoli ovat vaikuttaneet kaikkiin sekä yksityis- että työelämässä – ja kunta halusi työnantajana antaa työntekijöille välineitä käsitellä kokemuksia sekä lisätä itsetuntemusta, hyvinvointia ja työviihtyvyyttä.

Ensimmäinen askel oli nykytilannetta kartoittava kysely, joka koski työviihtyvyyttä ja sitä, miten sitä voitaisiin kehittää.

– Mittasimme organisaation ja osastojen lämpötilaa asteikolla -100 ja +100. Ymmärsimme, että meidän on tartuttava esimieskoulutukseen ja vedettävä yhtä köyttä, sanoo opetusjohtaja Rolf Sundqvist, joka koordinoi monia toimenpiteitä.

Esimiehet ovat saaneet syksyllä tietoa tukimuodoista ja eduista, joita työnantaja tarjoaa työntekijöille työterveyshuollon kautta. Päälliköt ovat osallistuneet henkisen valmentajan Christoph Treierin työpajaan. Koulutuksen aikana käydään läpi myös työprosesseja ja organisaation ohjausasiakirjoja, toimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä sekä johtamisen eri puolia. Yksi johtajan työkalupakin ”lokeroista” on oma jaksaminen ja itsetuntemus.

Tärkeä osa, joka koskee sekä työntekijöitä että päälliköitä, on uusi kehityskeskustelumalli nimeltä ”Voi hyvin-palapelini”. Mallin on kehittänyt kunnan sivistysryhmä, johon kuuluu jäseniä kulttuurisektorilta ja sivistystoimesta.

– Lähdemme kokonaisvaltaisesta ajattelutavasta, että ihminen on kokonaisuus, johon vaikuttaa muukin kuin se, mitä työpaikalla tapahtuu, Sundqvist sanoo.

Työntekijän tulee ennen keskustelua pohtia elämänpyörän viittä osa-aluetta ja täyttää palat sen perusteella, kuinka

tyytyväinen hän on kyseiseen elämän osa-alueeseen.

– Kun kaikki palat on täytetty, työntekijä saattaa huomata, että elämänpyörä ei pyöri kovin hyvin. Silloin on mietittävä, mitä haluaa muuttaa – vai haluaako muuttaa mitään? kansalaisopiston vt. rehtori Pia Boström sanoo.

Esimiehillä on tukikysymyksiä, joita he voivat käyttää pitääkseen keskustelun oikeilla raiteilla.

Kaikille työntekijöille on myös tarjottu mahdollisuus tehdä hyvinvointianalyysi, niin sanottu Firstbeat-mittaus. Siinä mitataan sykettä muutaman päivän ajan, pidetään päiväkirjaa aktiviteeteista ja saadaan henkilökohtainen raportti stressin, palautumisen, liikunnan ja unen välisestä tasapainosta. Ainakin puolet kunnan noin 700 työntekijästä on tehnyt mittauksen, joka toistetaan ensi vuonna. *Lue lisää sivuilta 6–8.*

Tänä syksynä aloitettiin myös henkilöstön virkistyspäivät koronatauon jälkeen. Tällä kertaa virkistyspäivä pidetään Villa Elbassa Kokkolassa. Ohjelmassa on luento, yhteistyötehtäviä, kävely Harrinniemen loistolle ja muita aktiviteetteja sekä leppoosaa yhdessäolo kollegoiden kanssa.

Työntekijöillä oli lisäksi yhtenä loppukuun keskiviikkona mahdollisuus kuulla Johan Åminnen luento itsensä johtamisesta.

Kunnanjohtaja Stefan Svenfors huomauttaa, että työ ei lopu tähän, ja hän toivoo palautetta.

– Haluamme luoda jatkuvuutta työnantajan ja työntekijöiden väliseen vuoropuheluun, minkä vuoksi on tärkeää, että saamme paljon palautetta prosessista. Mikä on toiminut hyvin ja mikä vähemmän hyvin, tai yksinkertaisesti mielipiteitä siitä, miten jatkaa eteenpäin? Uskomme konseptiin ja haluamme luoda pitkäaikaisen tavan edistää kunnan työntekijöiden hyvinvointia. ■

hämtning, motion och sömn. Minst hälften av kommunens cirka 700 anställda har genomfört mätningen, som upprepas nästa år. *Läs mer sidan 6–8.*

I höst återupptogs också personalens rekreationsdagar efter coronapausen. Den här omgången är aktiviteterna förlagda till Villa Elba i Karleby. Programmet består av föreläsning, samarbetsövningar, promenad till Harrbåda fyr och olika aktiviteter – samt ett lättamt umgänge med kollegor.

En onsdag i oktober hade de anställda dessutom möjlighet att höra Johan Åminne föreläsa under rubriken *Självedarskap – motorn till inspiration och motivation.*

Kommundirektören Stefan Svenfors påpekar att arbetet inte slutar här, och hoppas på feedback.

– Vi vill skapa en kontinuitet i dialogen mellan arbetsgivare och arbetstagare, och därför är det viktigt att vi får in många impulser kring processen. Vad har fungerat bra och vad mindre bra, eller helt enkelt tankar om hur vi ska jobba vidare? Vi tror på konceptet och vill fortsätta bygga upp ett långsiktigt sätt att arbeta med välmående och välbefinnande för kommunens anställda. ■

↑ Rekreatiionsdagarna för personalen inleddes vid Villa Elba i oktober. Promenad till Harrbåda fyr och samarbetsövningar var en del av programmet. Nya rekreatiionsdagar ordnas i vår.

↑ *Henkilöstön virkistyspäivät aloitettiin Villa Elbassa lokakuussa. Ohjelmassa oli muun muassa kävely Harrinniemen loistolle ja yhteistyötehtäviä. Virkistyspäivät jatkuvat keväällä.*

De såg sin vardag i färger – livsstilsanalys gav insikter

Personalen i Kållby daghem och förskola har liksom hundratals andra kommunanställda gjort en livsstilsanalys för att se hur de balanserar mellan belastning och återhämtning i sin vardag. Mätningen gav en del aha-upplevelser och större förståelse för vikten av vila.

TEXT

Malin Henricson

FOTO

Jonas Thomén

– DET FINNS INGEN återhämtning i vårt arbete, säger kvartetten Ida Åsvik, Janina Södö, Jannike Fagerholm och Anna-Lena Englund i Kållby daghem och förskola.

Det ligger både skoj och allvar i uttalandet som också är en hälsning från kollegor som inte deltar i intervjun.

Kvartetten tycker om sitt jobb, barnen ger energi och arbetsglädje, och kollegorna stöttar varandra. Men tiden med coronarestriktioner, ständig oro för att smitta eller smittas och stor personalfrånvaro har satt sina spår. Därför uppskattar de att arbetsgivaren gett sina anställda möjlighet göra en Firstbeatanalys och genom den reflektera över sitt välbefinnande.

Deltagarna i analysen bär en mätapparatur som mäter hjärtats slagfrekvens och tiden mellan hjärtslagen. På basis av den insamlade datan får alla en personlig rapport som visar hur stress, återhämtning, sömn och fysisk aktivitet påverkar dem.

Alla fyra hade på sig mätutrustningen fem dagar, både helg och vardag.

– Det var mera grönt på helgerna. Men det beror förstås på vad du gör på helgen, är du ute och träffar mycket folk blir det genast mer rött, säger Jannike Fagerholm, lärare i småbarnspedagogik.

Grön färg i mätningen innebär en återhämtningperiod, medan rött är tecken på stress. Ljusblå färg betecknar lätt fysisk aktivitet, medan mörkblått innebär måttlig eller intensiv aktivitet.

– Vi hade mycket blått eftersom vi är mycket fysiskt aktiva under ar-

betsdagen, säger föreståndaren Ida Åsvik.

– Och fastän mätningen visade rött behöver det inte betyda att du är sönderstressad, för det gav också rött utslag när vi hade roligt, säger Fagerholm.

FORTSÄTTER PÅ FÖLJANDE UPPSLAG →

— Jag fick en tankeställare. Jag har rätt att vila för att orka jobba.

IDA ÅSVIK

He näkivät arkensa väreissä – hyvinvointianalyysi tarjosi oivalluksia

TEKSTI

Malin Henricson

KUVA

Jonas Thomén

Kolpin päiväkodin ja esikoulun henkilöstö on satojen muiden kunnan työntekijöiden tavoin tehnyt hyvinvointianalyysin nähdäkseen, miten he tasapainoilevat arjessaan kuormituksen ja palautumisen välillä. Mittaus antoi paljon ahaa-elämyksiä ja paremman ymmärryksen levon merkityksestä.

– TYÖSSÄMME EI PALAUDU, sanoo nelikko Ida Åsvik, Janina Södö, Jannike Fagerholm ja Anna-Lena Englund Kolpin päiväkodista ja esikoulusta.

Lausahduksessa on sekä leikkiä että totta, ja se on myös tervehdys kollegoilta, jotka eivät osallistu haastattelun.

Nelikko pitää työstään, lapset antavat energiaa ja työniloa ja kollegat tukevat toisiaan. Mutta koronarajoitukset, jatkuva huoli tartunnoista tai tartuttamisesta sekä henkilöstön suuret poissaolot ovat jättäneet jälkensä. Siksi he arvostavat sitä, että työnantaja antoi työntekijöilleen mahdollisuuden tehdä Firstbeat-mittauksen ja pohtia sen avulla hyvinvointiaan.

Mittauksessa osallistujat kantavat mittauslaitetta, joka mittaa sydämen lyöntitiheyttä ja lyöntien välistä aikaa. Kerättyjen tietojen perusteella jokainen saa henkilökohtaisen raportin, joka kertoo, miten stressi, palautuminen, uni ja fyysinen aktiivisuus vaikuttavat heihin.

Kaikilla neljällä oli mittauslaite käytössä viisi päivää sekä viikonloppuna että arkana.

– Viikonloppuisin oli enemmän viihdettä. Mutta se riippuu tietenkin siitä, mitä teet viikonloppuna. Jos olet ulkona ja tapaavat paljon ihmisiä, punaista on heti enemmän, varhaiskasvatuksen opettaja Jannike Fagerholm sanoo.

Vihreä väri tarkoittaa palautumisjaksoa ja punainen ilmaisee stressiä. Vaaleansininen väri kuvaa kevyttä fyysistä liikuntaa, kun taas tummansininen tarkoittaa kohtalaista tai rasittavaa liikuntaa.

– Analyysissämme oli paljon sinistä, koska olemme fyysisesti aktiivisia työpäivän aikana, esimies Ida Åsvik sanoo.

– Ja vaikka mittaus tulokset näyttäisi punaista, se ei välttämättä tarkoita, että

olet stressaantunut, koska punaisia tuloksia tuli myös silloin, kun meillä oli hauskaa, Fagerholm sanoo.

Lastenhoitaja Anna-Lena Englund toteaa, että hänen ammattikunnallaan ei ole koskaan suunnitteluaikaa, mikä tarkoittaa, että he istuvat harvoin alas. Edes kahvitauot eivät ole rauhallisia, koska monta henkilöä kokoontuu samaan pieneen huoneeseen.

– Jos todella tarvitsemme tauon, meidän pitää ottaa kahvikuppi mukaan ja mennä yksin pois hetkeksi, Åsvik sanoo.

Kollegat ovat keskustelleet paljon mittauksesta ja tuloksista, kuten unesta. Opettaja Janina Södö huomasi, että kun hän koki nukkuneensa huonommin, näkyi se myös mittauksessa. Åsvik sai vahvistuksen siitä, että hänen pitäisi välttää syömistä myöhään illalla.

– Palautuminen ei ala, ennen kuin elimistö on käsitellyt ruoan.

Kollegat ovat myös todenneet, että myös persoonallisuus vaikuttaa tuloksiin.

– Emme voi verrata itseämme toisiimme. Toisilla oli enemmän punaista esimerkiksi syönnin aikaan, Åsvik sanoo.

JATKUU SEURAAVALLA AUKEMALLA ⇨

↑ Kollegorna och barnen ger arbetsglädje, konstaterar Ida Åsvik, Anna-Lena Englund, Jannike Fagerholm och Janina Södö som jobbar i daghemmet och förskolan i Källby.

↑ Kollegat ja lapset antavat työniloa, toteavat Ida Åsvik, Anna-Lena Englund, Jannike Fagerholm ja Janina Södö, jotka työskentelevät Kolpin päiväkodissa ja esikoulussa.

↑ Ida Åsvik vet att det är viktigt att hon som förman ger personalen feedback och med ord uppmärksamar det jobb de gör.

↑ Ida Åsvik tietää, että on tärkeää, että hän esimiehenä henkilöstölle palautetta ja huomioi sanoilla heidän tekemänsä työn.

→ Barnskötaren Anna-Lena Englund konstaterar att hennes skrå aldrig har planeringstid, vilket innebär att de sällan sitter ner. Inte ens kaffepauserna är en lugn stund, eftersom det är många personer som samlas i ett litet rum.

– Om vi på riktigt behöver en paus borde vi ta kaffekoppen och gå bort ensam en stund, säger Åsvik.

Kollegorna har diskuterat mätningen och resultatet en hel del. Det gäller inte minst sömnen. Läraren Janina Södö märkte att när hon upplevde att hon sovit sämre, så syntes det också i mätningen. Åsvik fick bekräftat att hon ska undvika att äta sent på kvällen.

– Återhämtningen kommer inte i gång förrän kroppen har processat maten.

Kollegorna har också konstaterat att ens personlighet spelar roll för resultatet.

– Vi kan inte jämföra oss med varandra. Vissa hade mer rott, till exempel när de åt, säger Åsvik.

De uppskattar också möjligheten att gå igenom analysen med en representant för företaget Hälsa, så att de inte ensamma skulle tolka resultatet.

En del insikter har påverkat deras beteende och tankesätt. Ett exempel är, att tuffa motionspass strax före läggdags kan innebära mer stress än återhämtning för kroppen.

– Med det här jobbet fungerar det inte heller att ha program varje kväll, säger Fagerholm.

Åsvik fick upp ögonen för att hon inte är så bra på att vila. Sömnen, motionen och stressnivån är under kontroll, men återhämtningen kunde vara bättre.

– Jag fick en tankeställare. Jag har rätt att vila för att orka jobba, säger hon.

Åsvik tror att resultatet hade sett annorlunda ut under den mest akuta coronasituationen.

– Vi fick inte slå ihop daghem, man var rädd att personalen inte skulle räcka till, att du skulle smitta. Det var en annan sorts stress. Men jag vill skryta på vår bransch, tänk att daghemmen kunde hålla öppet, säger hon.

De kommunanställda har möjlighet att göra en ny livsstilsanalys nästa år. Åsvik kommer att ta vara på möjligheten, de andra har inte bestämt sig.

När det gäller personalsatningar är de också tacksamma för motionsförmånen ePassi och att rekreationsdagarna återupptas. Om de ännu fick önska något av arbetsgivaren så är det några kappar för pausgymna, och en klädpeng. Många andra kommunala branscher har arbetskläder, medan daghemspersonal använder sina egna kläder.

– Utekläder slits jättemycket, säger Fagerholm.

Möjligheten till klädpengar har också initierats i en fullmäktigemotion. I skrivande stund är ärendet under utredning. ■

↑ Mätningen gjordes med den här enkla utrustningen. Den mäter hjärtslag och millisekunderna mellan hjärtslagen.

↑ Mittaus tehtiin yksinkertaisella laitteella. Se mittaa sykettä ja sydämenlyöntien välistä aikaa millisekunteina.

⇒ He arvostavat myös sitä, että he voivat käydä analyysin läpi Hälsa-yrityksen edustajan kanssa, jotta heidän ei tarvitse tulkita tuloksia yksin.

Osa tiedoista on vaikuttanut heidän käyttäytymiseensä ja ajattelutapaansa. Esimerkiksi rankka liikuntatuokio juuri ennen nukkumaanmenoa voi tarkoittaa keholle enemmän stressiä kuin palautumista.

– Tässä työssä ei voi myöskään olla ohjelmaa joka illalle, Fagerholm sanoo.

Åsvik tajusi, että hän ei ole kovin hyvä lepäämään. Uni, liikunta ja stressitaso ovat hallinnassa, mutta palautuminen voisi olla parempaa.

– Sain ajattelemisen aihetta. Minulla on oikeus levätä, jotta jaksan työskennellä, hän sanoo.

Åsvik uskoo, että tulos olisi näyttänyt erilaiselta akuuteimman koronatilanteen aikaan.

– Emme saaneet yhdistää päiväkoteja ja pelkäsimme, että henkilöstö ei riitä ja että tartutamme. Se oli erilaista stressiä. Mutta haluan kehua alaamme, ajattele, että päiväkodit pysyivät auki, hän sanoo.

Kunnan työntekijöillä on mahdollisuus tehdä uusi hyvinvointianalyysi ensi vuonna. Åsvik aikoo hyödyntää mahdollisuuden, muut eivät ole päättäneet.

Henkilöstöpanostusten osalta he ovat myös kiitollisia ePassi-liikuntaedusta ja siitä, että virkistyspäiviä järjestetään taas. Jos he vielä saisivat toivoa jotakin työnantajalta, he toivoisivat muutamia keppejä taukojumppaa varten ja vaaterahaa. Monilla muilla kunnan aloilla on työvaatteet, mutta päiväkodin henkilöstö käyttää omia vaatteitaan.

– Ulkovaatteet kuluvat erittäin paljon, Fagerholm sanoo.

Myös valtuustossa on tehty aloite mahdollisuudesta vaaterahaan. Asia on tällä hetkellä selvityksessä. ■

— *Emme saaneet yhdistää päiväkoteja ja pelkäsimme, että henkilöstö ei riitä ja että tartutamme. Se oli erilaista stressiä. Mutta haluan kehua alaamme, ajattele, että päiväkodit pysyivät auki.*

IDA ÅSVIK

Café Heim ger vardagen guldkant i Pedersheim

EN DRÖM BLEV sann när Café Heim öppnade i Pedersheims matsal i början på oktober. Initiativtagare är husmor Yvonne Nygård som vill ge de boende och deras anhöriga en ställe där de kan umgås och prata ostört.

– Det här är något jag tänkt på i flera år, att det skulle gå att göra något mer av matsalen, säger Nygård.

↑ Husmor Yvonne Nygård har sett ett behov av ett café i Pedersheim, där de boende kan umgås med sina anhöriga.

↑ Emännän Yvonne Nygårdin mielestä tarvitaan paikka, jossa Pedersheimin asukkaat ja heidän omaiset voivat seurustella ja jutella rauhassa.

Pedersheimissä Café Heim tuo arkeen kultareunuksen

Unelma toteutui, kun Café Heim avautui Pedersheimin ruokasalissa lokaalukuun alussa. Aloitteentekijä on emäntä Yvonne Nygård, joka haluaa tarjota asukkaille ja heidän omisilleen paikan, jossa he voivat seurustella ja jutella rauhassa.

– Tässä he voivat juoda kahvia ja syödä viinerit yhdessä, aivan kuten kotioloissa, Nygård sanoo.

Kahvila on avoinna varhaisesta iltaapäivästä palvelukodin nukkumaanme-

noikaan. Hennes tanke är att cafébesöket blir en lämplig programpunkt när de inneboende får besök.

– De ska kunna sitta och dricka kaffe och äta ett wienerbröd tillsammans, precis som de gjorde hemma, säger Nygård.

Caféet är öppet från tidig eftermiddag till läggdags. En avdelning per dag dricker sitt eftermiddagskaffe där klockan 13, sedan är det fritt fram för andra boende och deras besökare. Kaffet och godsakerna kostar inget extra för Pedersheims klienter, medan besökarna betalar en slant.

Enligt Nygård innebär caféet ingen nämnvärd extrainsats av kosthållsgänget.

– Vi är så många bagare i köket, så vi drar nytta av det. Vi bakar ju ändå varje dag åt avdelningarna, säger hon.

Äldrerådet har sponsorerat de runda borden som skapar den rätta cafékänslan. I ena hörnet finns en grammofon som husmor skaffat för caféverksamheten. Grammofonen fungerar, även om den lugna musiken som spelar i bakgrunden kommer från en vanlig stereo.

Det var avdelningen Fridas klienter som fick dricka sitt eftermiddagskaffe på öppningsdagen.

– Det här är så gott och så välplanerat. Det är värdefullt och visar att de bryr sig om oss, säger en av caféets gäster. ■

noikaan. Joka päivä klo 13 yksi osasto juo iltapäiväkahvinsa kahvilassa, sen jälkeen se on avoinna muille asukkaille ja heidän vierailijoilleen. Kahvi ja herkut ovat asukkaille ilmaisia, kun taas vierailijat herkuttelevat pientä maksua vastaan.

Vanhusneuvoston sponsorioimat, uudet, pyöreät pöydät luovat oikean kahvilatunnelman. Nurkassa on gramofoni, jonka emäntä hankki kahvilatoimintaa varten.

Osasto Fridan asukkaat saivat kunnian juoda iltapäiväkahvinsa avauspäivänä.

– Tämä maistuu niin hyvältä ja kaikki on niin hyvin suunniteltu. Se on arvokasta ja osoittaa, että he välittävät meistä, sanoo yksi kahvilan vieraista. ■

Ny trottoar längs Skrufvilagatan

Nya Axåkers skola i Bennäs ger upphov till trafikåtgärder som ska göra skolvägen trygg för eleverna. I höstas började kommunen bygga en 3,5 meter bred upphöjd trottoar längs Skrufvilavägen till skolan. Bottnen blir klart i år, medan asfalteringen görs nästa år.

Från Östensö in till Bennäs planeras flera olika åtgärder. Tekniska nämnden äskar om pengar för att bredda vägen mellan Östensövägen och tunneln under riksåttan vid Sursik skola med två meter. Från tunneln ska skoleleverna använda cykelvägen längs riksåttan in mot AW Arena, där kommunen planerar bygga en upphöjd trottoar mellan Sursikparkeringen och Sportis.

– Vid Sursikvägen intill Sale gör vi en åtta meters upphöjning så att det blir tryggare att korsa vägen. Vi lägger också ut hastighetstavlor och blå blinkljus, säger Stefan Hellund, kommunalteknisk chef.

Blinkljusen reagerar på rörelse, och börjar blinka när någon ska korsa vägen.

Dessutom ska cykelvägen från Sursikvägen ut till Mjölvägen i Bennäs få en ny beläggning under nästa år. ■

Uusi jalkakäytävä Skrufvilankadulla

Pännäisten uuden Axåkers skolan vuoksi koulutiestä on tehtävä turvallisempi opilaille. Kunta alkoi tänä syksynä rakentaa Skrufvilankadulle 3,5 metriä leveää korotettua jalkakäytävää, joka johtaa koululle. Pohja valmistuu tänä vuonna, mutta asfaltointi tehdään ensi vuonna.

Östensöstä Pännäisiin suunnitellaan useita eri toimenpiteitä. Tekninen lautakunta anoo rahaa, jotta Östensöntien ja kasitien alikulkutunnelin välistä tietä Sursikin koulun lähellä voidaan levenittää kaksi metriä. Tunnelin jälkeen koululaisten tulee käyttää kasitien vieressä kulkevaa pyörätietä AVV Areenaa kohti, jonne kunta suunnittelee rakentavansa korotetun jalkakäytävän Sursikin pysäköintialueen ja Sportiksen väliin.

– Teemme Sursikintielle Salen viereen kahdeksan metrin pituisen korotuksen, jotta tien ylittämisestä tulee turvallisempaa. Asennamme myös nopeusnäyttöjä ja sinisiä vilkkuvaloja, kunnallistekniikan päällikkö Stefan Hellund sanoo.

Vilkkuvalot reagoivat liikkeeseen ja alkavat vilkkua, kun joku aikoo ylittää tien.

Lisäksi Sursikintieltä Jauhotielle johtava pyörätie saa uuden päällysteen ensi vuonna. ■

TEXT
Malin
Henricson

FOTO
Jonas
Thomén

TEKSTI
Malin
Henricson

KUVA
Jonas
Thomén

Ett mörkare Pedersöre sparar energi

TEXT

Malin Henricson

FOTO

Jonas Thomén

Rysslands attack mot Ukraina har lett till högre elpriser och hot om energibrist i Europa. Alla uppmanas spara energi. Pedersöre kommun agerar med både snabba åtgärder och strategiska val som har effekt på längre sikt.

KOMMUNENS ENERGISPARPROGRAM strävar efter att minska elförbrukningen i kommunens verksamheter med tio procent.

En synlig åtgärd är att gatlamporna och gårdsbelysningen vid kommunens fastigheter lyser kortare tider. Väg­belysningen släcks i regel klockan 22.00 i hela kommunen, förutom i Sandsund där lamporna lyser till 22.30. Också korsningsområdet i Edsevö och Bennäs centrumområde är undantag från regeln. Där lyser lamporna hela natten för trafiksäkerhetens skull.

När det gäller belysningen runt kommunens byggnader varierar belysningstiderna lite beroende på verksamhetens art. Generellt släcks lamporna en timme tidigare än förr. En större förändring är att gårdsbelysningen vid skolorna är helt släckt på helgerna.

– Vi beaktar verksamheten. Vid daghemmet Hoppetossan lyser lamporna hela natten eftersom det är öppet för barn vars föräldrar har skiftesarbete, säger tekniska direktören Yvonne Liljedahl-Lund.

Vid maskindepån i Bennäs tänds lamporna med hjälp av rörelsesensorer efter kl. 22.

– Det kan ju hända att personal måste rycka ut på natten, till exempel för att ploga snö, säger fastighetschefen Peter Sundqvist.

För att minska elförbrukningen på lång sikt fortsätter Pedersöre byta ut kvicksilverlampor till energisnåla ledlampor i den takt som budgetmedlen medger. Inför 2023 äskar tekniska nämnden om att anslaget för lampbyte höjs från 100 000 euro (2022) till 200 000 euro. Kostnaden per ljuspunkt är 400 euro. Att byta ut gammaldags armaturer runt isrin-

Belysning vid fastigheter

DAGHEM, FÖRSKOLOR, EFTIS: 06.00–20.00. Undantag: Hoppetossan som håller nattöppet.

SKOLOR: 06.30–21.15. Ingen belysning lördag–söndag. Isrinkar, belysning med timer 1 h fram till kl. 22.00.

SURSIK: 05.30–22.00. Nattbelysning på 6–8 stolpar på hela området.

SPORTIS PARKERING: 05.30–22.30.

KOMMUNGÅRDEN: 07.00–21.00.

AX: 07.00–22.30.

MASKINDEPÅN I BENNÄS: 06.00–21.00. Tänds med rörelsesensor nattetid.

SERVICEBOENDE: 05.30–22.30. Ingångar upplysta nattetid.

kar vid skolorna är andra konkreta sparobjekt.

– Idrottsbyrån anholder också om budgetmedel för att modernisera lamporna vid skidspåret i Lappfors, säger Sundqvist.

Enligt sparprogrammet bygger kommunen ny vägbelysning endast

— Idrottsbyrån anholder också om budgetmedel för att modernisera lamporna vid skidspåret i Lappfors.

PETER SUNDQVIST

längs utbyggda gator på detaljplaneområden, och deltar tills vidare inte i kostnaderna för ny vägbelysning längs enskilda vägar. Solpaneler ska installeras på en del fastigheter som alternativa energikällor, t.ex. på serviceboenden.

Kommunens anställda uppmanas släcka lamporna i arbetsrummet när de går på paus och stänga av sin dator vid arbetsdagens slut. De får inte ladda sin bil i motorvärmartaget eller använda kupévärmare.

När det gäller ventilationen går kommunens nya tekniska fastighets-skötare och fastighetsskötarnas förman igenom kommunens alla cirka 50 fastigheter.

– Vi kan aldrig stänga av ventilationen helt, men den behöver inte gå på full effekt hela tiden. Vi anpassar ventilationen och kör upp effekten innan verksamheten kör i gång, säger Sundqvist.

I äldre skolfastigheter har ventilationssystemet bara hel- och halvläge. Nu strävar tekniska avdelningen efter att modernisera motorfläktarna med frekvensomvandlare, som gör att ventilationen kan regleras flexibla.

– Med frekvensstyrning kan vi justera effekten från 0 till 100 procent på basis av hur många personer som är i rummet, säger fastighetsskötarnas förman Joel Kackur.

Onödigt effektiv ventilation blåser också ut värme i onödan, påpekar Sundqvist.

– Vi har energislukare i fokus, säger han.

En annan mer långsiktig åtgärd, är att avyttra onödiga fastigheter. Sundby skola och Flynbofastigheten i Källby är exempel på byggnader som kommunen inte längre behöver. ■

↑ Belysningstiderna vid kommunens fastigheter har justerats i höst. Vid skolor är belysningen helt släckt på helger.

↑ Kiinteistöjen valaistusaikoja on säädetty syksyllä. Koulujen valaistus on kokonaan pois päältä viikonloppuisin.

Pedersöre säästää energiaa

TEKSTI

Malin Henricson

KUVA

Jonas Thomén

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on johtanut sähkön hintojen nousuun ja energiapulan uhkaan Euroopassa. Kaikkia kehoitetaan säästämään energiaa. Pedersören kunta tekee sekä nopeita toimenpiteitä että pitkän aikavälin strategisia valintoja.

KUNNAN ENERGIANSÄÄSTÖOHJELMASSA pyritään vähentämään sähkönkulutusta kunnan toiminnoissa kymmenellä prosentilla.

Näkyvä toimenpide on katuvalaistus-aikojen ja kunnan kiinteistöjen pihavalaisusajkojen lyhentäminen. Tievalaistus sammutetaan pääsääntöisesti kello 22.00 koko kunnassa lukuun ottamatta Sandsundia, jossa valot ovat päällä 22.30 asti. Myös Edsevön risteysalue ja Pännäisten keskusta-alue ovat poikkeuksia sääntöön. Valot ovat niissä päällä koko yön liikenneturvallisuuden vuoksi.

Kunnan rakennusten valaistusajat vaihtelevat hieman riippuen toiminnan tyypistä. Yleisesti ottaen valot sammutetaan tuntia aikaisemmin kuin ennen. Suurempi muutos on se, että koulujen pihavalistus on viikonloppuisin kokonaan pois päältä.

– Otamme huomioon toiminnan. Päiväkoti Hoppetossanissa valot ovat päällä koko yön, koska se on auki vuorotyöläisten lapsille, tekninen johtaja Yvonne Liljedahl-Lund sanoo.

Pännäisten konevarikolla valot sytyvät päälle liiketunnistimen avulla klo 22 jälkeen.

– Henkilökunta voi joutua lähtemään ulos yöllä esimerkiksi auraamaan lun-

ta, kiinteistöpäällikkö Peter Sundqvist sanoo.

Jotta sähkönkulutusta voidaan vä-

Kiinteistöjen valaistusajat

PÄIVÄKODIT, ESIKOULUT, ILTAPÄIVÄTOIMINTA: 06.00–20.00. Poikkeus: Hoppetossan, joka on auki yöllä.

KOULUT: 06.30–21.15. Ei valaistusta lauantaina ja sunnuntaina. Jääkaualot, valaistus ajastimella 1 h klo 22.00 asti.

SURSIK: 05.30–22.00. Yövalaistus 6–8 pylvään kohdalla koko alueella.

SPORTIKSEN PYSÄKÖINTI: 05.30–22.30.

KUNNANTALO: 07.00–21.00.

AX: 07.00–22.30.

PÄNNÄISTEN KONEVARIKKO: 06.00–21.00. Valaistus kytketään päälle liiketunnistimella yöllä.

PALVELUTALOT: 05.30–22.30. Sisäänkäynneillä valaistus öisin.

hentää pitkällä tähtäimellä, Pedersöre jatkaa elohopealamppujen vaihtamista energiaa säästäviin led-lamppuihin budjettivarojen sallimassa tahdissa. Tekninen lautakunta anoo, että lamppujen vaihtamiseen tarkoitettu määräraha nostetaan 100 000 eurosta (2022) 200 000 euroon vuodelle 2023. Kustannus yhtä valaisinta kohden on 400 euroa. Toinen konkreettinen säästökohde on koulujen jääkaualoiden ympärillä olevien vanhojen valaisinten vaihtaminen.

– Liikuntatoimisto anoo myös budjettivaroja Lappforsin hiihtoladun lamppujen uusimiseen, Sundqvist sanoo.

Säästöohjelman mukaan kunta rakentaa uutta tievalaistusta vain asutettujen katujen varsille asemakaava-alueilla eikä osallistu toistaiseksi yksityisteiden uuden tievalaistuksen kustannuksiin. Aurinkopaneeleita asennetaan vaihtoehtoisiksi energianlähteiksi joihinkin kiinteistöihin, esim. palvelutaloihin.

Kunnan työntekijöitä kehoitetaan sammuttamaan työhuoneensa valot, kun he menevät tauolle, sekä sammuttamaan tietokoneensa työpäivän päätteeksi. He eivät saa ladata autoaan lämmitystolpasta tai käyttää sisätilälämmittintä.

Kunnan uudet tekniset kiinteistöhoitajat ja heidän esimiehensä käyvät läpi kunnan kaikki noin 50 kiinteistöä ilmanvaihdon osalta.

– Emme voi koskaan sulkea ilmanvaihtoa kokonaan, mutta sen ei tarvitse olla koko aikaa täydellä teholla. Säädamme ilmanvaihtoa ja lisäämme tehoa, ennen kuin toiminta käynnistyy, Sundqvist sanoo.

Vanhemmissa koulukiinteistöissä ilmanvaihtojärjestelmässä on valittavana vain täys- ja puoliteho. Tekninen osasto pyrkii nyt nykyaikaistamaan moottorin puhaltimet taajuusohjatuiksi, jolloin ilmanvaihtoa voidaan säätää joustavammin.

– Taajuusohjauksella voimme säätää tehoa 0 prosentista 100 prosenttiin sen mukaan, montako ihmistä huoneessa on, kiinteistöhoitajien esimies Joel Kackur sanoo.

Liian tehokas ilmanvaihto puhalttaa myös lämpöä ulos tarpeettomasti, Sundqvist huomauttaa.

– Tähtäimessämme on energiasyöpöt, hän sanoo.

Toinen pitkäaikaisempi toimenpide on myydä tarpeettomia kiinteistöjä. Sundby skola ja Flynbö-kiinteistö Kolpissa ovat esimerkkejä rakennuksista, joita kunta ei enää tarvitse. ■

Nya direktören vill jobba för hemkommunen

Kennet Nyman har alltid tänkt att när Pedersöre rekryterar ny ekonomi- och utvecklingsdirektör – då söker han jobbet. Han höll sig till planen och fick jobbet. Nu håller han i kommunens pengar.

TEXT

Malin Henricson

FOTO

Jonas Thomén

KENNET NYMAN blev lite tagen på säng, han hade inte räknat med att kommunens mångåriga sifferexpert Jan-Erik Backa skulle gå i pension redan i år.

– Det blev bråttom, jag hade 100 saker på hälft vid Ekorosk där jag var ekonomi- och personalchef. Men jag har alltid haft tanken att jag ska jobba för hemkommunen, säger Nyman som är bosatt i Lillby.

Han tillträdde sin tjänst i september och fick genast överta Backas arbetsrum i kommungården. Backa går formellt i pension vid årsskiftet efter nästan 40 år i kommunens tjänst.

Nyman hyser stor respekt för den erfarenhet som föregångaren samlat på sig.

– Janne besitter en massa tyst kunskap och har varit med om en massa förändringar. Det gäller för mig att försöka snappa upp så mycket det går. Så vi har en livlig e-posttrafik sinsemellan, och han ställer alltid upp om jag stöter på saker jag behöver få information om.

Det gäller att göra en avvägning mellan att lära sig om det som varit och att blicka framåt mot det nya.

För det är i flera avseenden en intressant tidpunkt att bli ekonomi- och utvecklingsdirektör i en kommun.

Vid årsskiftet genomförs vårde-

formen, vilket innebär att välfärdsområdet tar över det ekonomiska ansvaret för social- och hälsovården samt räddningsväsendet. En stor del av Pedersöres budget försvinner – men det försvinner mer kostnader än inkomster. Samtidigt har Rysslands attack på Ukraina skapat obalans i världen, energipriserna stiger och det talas om elbrist. Pedersöre har en investeringstung tid framför sig, med ett pågående skolbygge i Bennäs och ett planerat nybygge i Sandsund. Hur ser Nyman på framtiden?

– Elen är ett orosmoment, men jag litar på att tekniska avdelningen har koll på det. Däremot har räntorna stigit drastiskt de senaste månaderna och det är väldigt svårt att säga hur det ser ut om ett år. Det blir intressant att se hur det löser sig med finansieringen, säger Nyman.

Kommunal ekonomi är inget okänt område för honom. Inom det kommunalt samägda bolaget Ekorosk gjorde han budget tillsammans med bolagets vd, och han har också reviderat närliggande städer och samfund.

Däremot inledde Kennet Nyman sin ekonomkarriär inom den privata sektorn. Vid KWH Mirka i Jeppo var ekonomidirektören Göran Westerland hans mentor. Därifrån tog han med sig vikten av strikt kostnadsuppföljning. Nästa anhalt blev revisorbyrå KPMG i Vasa, där hans erfarenhet av controlleruppdrag gjorde att han skickades ut till olika företag som gjort felrekryteringar eller hade akut personalbrist. Nyman har dessutom en oväntad specialkunskap – han är farmacie kandidat. Men efter avlagd examen tog intresset för siffror överhanden och han läste vidare till ekonom.

– Frun får ta hand om farmacin, hon är provisor, säger Nyman leende.

I skrivande stund håller han på att färdigställa familjens husbygge i Lill-

↑ Kennet Nyman är drillad i strikt kostnadsuppföljning från sina år i KWH Mirka i Jeppo. Han gillar att se resultat av sitt arbete, och där är det kommunala bokslutet ett konkret exempel.

by. Valet mellan stad och landsbygd var ganska självklart.

– Vi passar bättre på landet där det kan växa lite ätbart runt huset. Jag tycker också om mentaliteten. Allt ordnar sig, det är typiskt Purmo. Behöver du en elmontör kl. 22 så kommer han.

Kennet Nyman hoppas också att kommuninvånare och företagare ska känna att tröskeln är låg till hans rum.

– Jag är med i lite allt möjligt, så jag borde vara lätt att nå, säger han. ■

Kennet Nyman

- 44 år.
- Född i Purmo och bor i Purmo (Lillby).
- Bygger nytt hus i Lillby och siktar på att flytta in före jul.
- Gift, har tre barn.
- Är ekonomie magister och farmacie kandidat.
- Tidigare arbetsgivare bl a. KWH Mirka i Jeppo, KPMG i Vasa, regionala avfallsbolaget Ekorosk i Jakobstad.
- Jagar på fritiden.

Uusi talousjohtaja haluaa työskennellä kotikunnalle

TEKSTI

Malin Henricson

KUVA

Jonas Thomén

Kennet Nyman on aina ajatellut, että kun Pedersöre rekrytoi uuden talous- ja kehitysjohtajan, hän hakee paikkaa. Hän pysyi suunnitelmassa ja sai työn. Kunnan rahat ovat nyt hänen käsissään.

KENNET NYMAN yllättyi hieman, sillä hän ei ollut odottanut, että kunnan monivuotinen numeroekspertti Jan-Erik Backa jäisi eläkkeelle jo tänä vuonna.

– Tuli kiire, minulla oli 100 asiaa kesken Ekoroskilla, jossa olin talous- ja henkilöstöpäällikkö. Mutta olen aina ajatellut, että työskentelin kotikunnalle, Lillbyssä asuva Nyman sanoo.

Hän aloitti virassaan syyskuussa, ja sai heti Backan työhuoneen kunnantalolla. Backa jää virallisesti eläkkeelle vuodenvaihteessa oltuaan kunnan palveluksessa lähes 40 vuotta.

Nyman tuntee suurta kunnioitusta edeltäjänsä kerryttämää kokemusta kohtaan.

– Jannella on paljon hiljaista tietoa, ja hän on ollut mukana monissa muutoksissa. Minun on yritettävä kerätä niin paljon tietoa kuin mahdollista. Käymme vilkasta sähköpostien vaihtoa, ja hän auttaa aina, kun tarvitsen tietoa jostain asiasta.

Kyse on tasapainottelusta sen välillä, että on opittava menneistä asioista ja katsottava eteenpäin kohti uutta.

Tämä on monessa suhteessa mielenkiintoinen ajankohta olla kunnan talous- ja kehitysjohtaja.

Vuodenvaihteessa toteutetaan soite-uudistus, mikä tarkoittaa, että hyvinvointialue ottaa taloudellisen vastuun sosiaali- ja terveydenhuollosta sekä pelastustoimesta. Suuri osa Pedersören talousarviosta katoaa – mutta talousarviosta katoaa enemmän menoja kuin tuloja. Samalla Venäjän hyökkäys Ukrainaan on luonut epätasapainoa maailmaan, energiahinnat nousevat ja puhutaan sähköpulasta. Pedersörellä on takanaan investointien täyteinen aika. Käynnissä on koulun rakentaminen Pännäisissä ja suunniteltu uudisrakennus Sandsundiin. Miten Nyman näkee tulevaisuuden?

– Sähkö on huolenaihe, mutta luotan siihen, että tekninen osasto on peril-

lä tilanteesta. Vuokrat ovat sen sijaan nousseet jyrkästi viime kuukausina ja on vaikea sanoa, miltä tilanne näyttää vuoden päästä. On mielenkiintoista nähdä, miten rahoitus järjestyy, Nyman sanoo.

Kuntatalous ei ole vieras aihe hänelle. Kunnan yhteisöomistuksessa yhtiössä Ekoroskissa hän laati talousarvion yhdessä yhtiön toimitusjohtajan kanssa, ja hän on myös tarkastanut lähellä sijaitsevien kaupunkien ja yhteisöjen tilejä.

Kennet Nyman aloitti ekonomin uransa yksityisellä sektorilla. KWH Mirkalla hänen mentorinaan toimi talousjohtaja Göran Westerlund. Siellä hän oppi tiukan kustannuseurannan tärkeyden. Seuraava pysäkki oli tilintarkastustoimisto KPMG Vaasassa. Hänellä oli kokemusta controller-tehtävistä, minkä vuoksi hänet lähetettiin eri yrityksiin, joissa oli tehty virherekrytointeja tai joissa oli akuutti henkilöstöpula. Nymalla on lisäksi yllättävää erikoisosaamista – hän on farmasian kandidaatti. Tutkinnon suorittamisen jälkeen numerot veivät voiton ja hän opiskeli ekonomiksi.

– Vaimo saa huolehtia farmasiasta, hän on proviisori, Nyman sanoo hymyillen.

Tällä hetkellä hän on viimeistelemässä perheen taloa Lillbyssä. Valinta kaupungin ja maaseudun välillä oli melko itsestään selvä.

– Sovimme paremmin maalle, jossa voi kasvattaa hieman syötävää talon ympärillä. Pidän myös mentaliteetista. Kaikki järjestyy, se on tyypillistä Purmoa. Jos tarvitset sähköasentajan klo 22, hän tulee.

Kennet Nyman toivoo myös, että kuntalaisilla ja yrittäjillä on matala kynnyks tulla hänen luokseen.

– Olen mukana vähän kaikessa mahdollisessa, joten minut pitäisi olla helppo tavoittaa, hän sanoo. ■

¹ Kennet Nyman oppi tiukan kustannuseurannan KWH Mirkan vuosinaan. Hänestä on kiva nähdä työnsä tulokset, ja kunnan tilinpäätös on siitä konkreettinen esimerkki.

Kennet Nyman

- 44 vuotta.
- Syntynyt Purmolla ja asuu Purmolla (Lillbyssä).
- Rakentaa uutta taloa Lillbyhyn ja tarkoituksena on muuttaa taloon ennen joulua.
- Naimisissa, kolme lasta.
- Kauppatieteiden maisteri ja farmasian kandidaatti.
- Aikaisempia työnantajia mm. KWH Mirka Jepualla, KPMG Vaasassa, alueellinen jäteyhtiö Ekorosk Pietarsaaressa.
- Metsästä vapaa-ajalla.

Politikerna behandlar vindkraftsstrategin i början på 2023

Utkastet till Pedersöres vindkraftsstrategi har färdigställts inom ramarna för ett flerårigt projekt. Strategins målsättning är att öka kunskapen om vindkraft och förbättra planläggningsprocesserna i kommunen.

TEXT

Alina Isoviita

FOTO

Malin Henricson

DESSUTOM VILL KOMMUNEN utarbeta verktyg för att samla information om vindkraft och bedöma informationens relevans samt åstadkomma nya sätt att förbättra kommunikationen gällande planläggning.

Strategin har gjorts av en intern arbetsgrupp som består av projektkoordinatör Alina Isoviita, planläggningschefen Anna-Karin Pensar och tekniska direktören Yvonne Liljedahl-Lund. Förtroendevalda har involverats i processen genom bland annat aftonskolor och så har

de haft möjlighet att ge respons under arbetets gång.

Sweco har utarbetat scenarier för utbyggnaden av vindkraft i Pedersöre och bedömt scenariernas konsekvenser för kommunens ekonomi, sysselsättning och klimat. Maps & Stats har analyserat Pedersöres tysta och mörka områden och Suomen Akustiikkasunnittelu har utarbetat ett sakkunnigutlåtande om buller. Dessa fungerar tillsammans med strategin som bakgrundsmaterial när vindkraftsfrågor behandlas i kommunen.

Som bakgrund för strategin har projektkoordinatör Alina Isoviita intervjuat kommuner som redan har erfarenhet av vindkraftsplanering. Dessutom har hon intervjuat tre kommuner där man har fattat beslut om att vindkraft tills vidare inte etableras.

För att öka kunskapen om olika synsätt på elproduktion genom vindkraft samt för att belysa vindkraftens komplexitet har neutrala fakta om vindkraft sammanställts. Dessutom har arbetsgruppen utrett vilka krav kommunen kan ställa i samband med planläggning av och förverkligande av vindkraftsprojekt. Dessa krav kan ställas på basen av politiska beslut.

Det konstateras i strategin att Pedersöre kommun förhåller sig öppen till vindkraftsetableringar och etableringar av andra förnybara energiformer. Vindkraftsetableringar är ett sätt för kommunen att ta sitt ansvar i kampen mot klimatförändringen och bidra till energisjälvförsörjning-

← En intern arbetsgrupp med tekniska direktören Yvonne Liljedahl-Lund, projektkoordinatorn Alina Isoviita och planläggningschefen Anna-Karin Pensar har gjort upp strategin.

← *Strategia on tehty työryhmässä, johon kuuluvat tekninen johtaja Yvonne Liljedahl-Lund, projektkoordinaattori Alina Isoviita ja kaavoituspäällikkö Anna-Karin Pensar.*

en. Vindkraftens betydelse för kommunens ekonomi erkänns också.

Enbart vindkraft kommer inte att lösa utmaningarna kring energiproduktionen och det ökade elbehovet men vindkraft är en del av lösningen. Det är viktigt med en mångsidig energiproduktion. Förutom att fundera på lösningar på det ökade elbehovet borde vi även koncentrera oss på möjligheter att minska vår förbrukning.

I samband med vindkraftsprojektet har det förts en aktiv diskussion kring betydelsen av kommunens tysta och mörka områden. Områdena är viktiga bland annat för rekreation och turism och sådana områden ska finnas i kommunen även i fortsättningen. Det är samtidigt viktigt att konstatera att kommunen strävar efter en balans mellan olika intressen vilket också betyder att beaktandet av tysta och mörka områden i kommunen, ändå inte ensidigt ska begränsa utvecklandet av markanvändningen i kommunen.

I strategin föreslås inga slutliga beslut om vindkraftens framtida utveckling i Pedersöre. I stället konstateras att det är mer ändamålsenligt att bedöma varje aktuellt projekt från fall till fall. Dessutom är det viktigt att sträva efter att förstå frågor som anknyter till elproduktion med vindkraft och de konsekvenser och möjligheter som det innebär.

Strategin fungerar som underlag för beredningen och beslutsfattandet när vindkraftsprojekt är aktuella i kommunen. Strategin uppföljs genom en politisk genomgång i början av varje mandatperiod. Till genomgången hör en kartläggning om vilka vindkraftsprojekt som vid den aktuella tidpunkten är under arbete i kommunen.

Vindkraftsstrategin behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i början på år 2023. Pedersöre kommun finansierar och administrerar vindkraftsstrategiprojektet med stöd från miljöministeriet. ■

Tuulivoimastrategia valtuutettujen käsittelyyn vuoden alussa

TEKSTI

Alina Isoviita

KUVA

Malin Henricson

Pedersören tuulivoimastrategian luonnos on valmistunut monivuotisen projektin puitteissa. Strategian tavoitteena on lisätä tietoa tuulivoimasta ja parantaa kaavoitusprosesseja kunnassa.

LISÄKSI KUNTA HALUAA luoda järjestelmiä tuulivoimaa koskevan tiedon keräämiseen ja tiedon merkityksen arvioimiseen, sekä luoda uusia tapoja, jotka parantavat kaavoitusprosesseihin liittyvää viestintää.

Strategia on tehty työryhmässä, johon kuuluvat projektkoordinaattori Alina Isoviita, kaavoituspäällikkö Anna-Karin Pensar ja tekninen johtaja Yvonne Liljedahl-Lund. Luottamushenkilöt ovat osallistuneet strategiaprosessiin muun muassa iltakoulujen kautta ja heillä on ollut mahdollisuus antaa palautetta prosessin aikana.

Sweco on laatinut skenaariot tuulivoiman rakentamisesta Pedersöreen, sekä arvioinut skenaarioiden vaikutusta kunnan talouteen, työllisyyteen ja ilmastoon. Maps & Stats on analysoinut Pedersören hiljaisia ja pimeitä alueita, ja Suomen Akustiikkasuunnittelu on laatinut asiantuntijalausannon tuulivoimamelusta. Nämä toimivat yhdessä strategian kanssa taustamateriaalina,

kun tuulivoimaky-symyksiä käsitellään kunnassa.

Strategian taustaksi projektkoordinaattori Alina Isoviita on haastellut kuntia, joilla on kokemusta tuulivoimasta. Lisäksi hän on haastatellut kolmea kuntaa, joissa tuulivoimaa

on toistaiseksi päätetty olla suunnittelemana.

Jotta strategia auttaisi ymmärtämään tuulivoimatuotannon eri näkökulmia ja kompleksisuutta, on strategiaan koottu neutraalia faktaa tuulivoimasta. Lisäksi työryhmä on selvittänyt, mitä vaatimuksia kunta voi asettaa tuulivoimamahankkeiden kaavoitukselle ja toteutukselle. Nämä vaatimukset voidaan asettaa poliittisten päätösten perusteella.

Strategiassa todetaan, että Pedersören kunta suhtautuu avoimesti tuulivoimaan, sekä muihin uusiutuvan energi-

an tuotantomuotoihin. Tuulivoima on Pedersörelle yksi tapa ottaa vastuunsa taistelussa ilmastonmuutosta vastaan, sekä edistää energiaomavaraisuutta. Myös tuulivoiman merkitys kunnan taloudelle tunnustetaan.

Tuulivoimaprojektien ei ratkaise energiatuotantoon ja kasvaneeseen sähköntarpeeseen liittyviä haasteita yksin, mutta tuulivoima on osa ratkaisua. Energiatuotannon monipuolisuus on tärkeää. Sen lisäksi, että pohdimme ratkaisuja kasvavaan sähköntarpeeseen, tulisi meidän keskittyä myös mahdollisuuksiimme vähentää kulutusta.

Keskustelu kunnan hiljaisten ja pimeiden alueiden merkityksestä on ollut aktiivista tuulivoimahankkeiden aikana. Alueet ovat merkittäviä muun muassa virkistykseen ja matkailun kannalta ja tällaisia alueita on kunnasta löydettävä jatkossakin. Samalla on tärkeä todeta, että kunta pyrkii tasapainoon erilaisten intressien välillä, mikä tarkoittaa myös sitä, että hiljaiset ja pimeät alueet eivät yksipuolisesti saa rajoittaa kunnan maankäytön kehittämistä.

Strategiassa ei esitetä lopullisia päätöksiä tuulivoiman tulevaisuudesta Pedersöressä. Sen sijaan todetaan, että tarkoituksenmukaisempaa on arvioida jokainen ajankohtainen hanke tapauskohtaisesti. Lisäksi on tärkeää pyrkiä ymmärtämään tuulivoimatuotantoon liittyviä kysymyksiä, sekä tuulivoiman seurauksia ja mahdollisuuksia.

Strategia toimii perustana valmistelulle ja päätöksenteolle silloin, kun tuulivoimahankkeet ovat ajankohtaisia kunnassa. Strategian seuranta tapahtuu sen poliittisella läpikäynnillä jokaisen valtuustokauden alussa. Läpikäyntiin sisältyy kartoitus kunnassa sillä hetkellä valmisteilla olevista tuulivoimahankkeista.

Kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto käsittelevät tuulivoimastrategiaa vuoden 2023 alussa. Pedersören kunta rahoittaa ja hallinnoi tuulivoimastrategiaprojektia ympäristöministeriön tuella. ■

Tuulivoimaprojektien ei ratkaise energiatuotantoon ja kasvaneeseen sähköntarpeeseen liittyviä haasteita yksin, mutta tuulivoima on osa ratkaisua.

↑ Dilva Kader visste inte ens vad en novell var innan hon beslöt sig för att delta i tävlingen. Juryn belönade hennes text om sanna och falska vänner med ett hedersomnämmande.

↑ Dilva Kader ei edes tiennyt, mikä on novelli, ennen kuin hän päätti osallistua kilpailuun. Tuomaristo palkitsi hänen kirjoituksensa aidoista ja epäaidoista ystäväistä kunniamaininnalla.

Dilva haluaa julkaista oman kirjan

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

Kolppilainen Dilva Kader sai lokakuussa mukavan yllätyksen. Hänen kirjoituksensa ”Vad händer” novellikilpailussa palkittiin kunniamaininnalla. 17-vuotias unelmoi tekevänsä kuten Malala – ja kirjoittavansa kirjan elämästään.

DILVA KADER TULI Suomeen Turkista vuonna 2017. Hän kävi yhden vuoden valmistavassa opetuksessa, jonka jälkeen hän kävi kaksi vuotta tavallista luokkaa Sursik skolassa. Viime keväänä Dilvan ollessa yhdeksännellä luokalla hän huomasi Svenska modersmåslärföreningen i Finland -yhdistyksen järjestämän novellikilpailun. Aiheena oli ystävyys. Dilva päätti osallistua.

– Novellini käsittelee aitoja ja epäaitoja ystäviä ja sitä, miten eron tunnistaa. Novelli on osittain keksitty ja käsittelee osittain omia kokemuksiani. Äitini on sanonut, että minun tulee valita todellinen ystävä, Dilva Kader sanoo.

Tuomaristo perusteli kunniamainintaa seuraavasti: Kertomukselle, jonka juuret ovat syvällä vanhassa kerrontaperinteessä, joka tuntuu raikkaalta ja ajattelutavaltaan uudelta tässä yhteydessä. Kertomus maalaa kiehtovan maailman, jonka pinnan alla on paljon jännitteitä.

Opettaja Ann-Christine Enqvist, joka lähetti novellin kilpailuun, sanoo, että kirjoitus ei ole tuisinatavaraa yhdeksäsluokalaisen näkökulmasta.

– Dilvan tausta ja kertomataide näkyvät novellissa.

Dilva oli opetellut yksittäisiä suomen sanoja Turkissa, mutta ruotsi oli hänelle täysin uusi kieli.

– Ruotsi ei ole kovin helppoa. Äidinkieleni on kurdi, ja vapaa-ajalla kirjoitan runoja arabiaksi ja kurdiksi, Dilva sanoo.

Dilva opiskelee nyt ensimmäistä vuotta Pedersöre gymnasiumissa. Suosikkiaine on matematiikka. Ylioppilastutkinnon jälkeen hän haluaa opiskella lääkäriksi – ja kirjoittaa kirjan.

– Päätin seitsemännellä luokalla, että kirjoitan kirjan elämästäni, kuten ”Minä olen Malala”. Seitsemännellä aloin lukea paksuja kirjoja, Dilva sanoo. ■

Dilva vill ge ut en egen bok

TEXT & FOTO
Malin Henricson

I oktober fick Kållbybon Dilva Kader en trevlig överraskning. Hennes bidrag i novelltävlingen ”Vad händer” hade belönats med ett hedersomnämmande. Sjuttonåringen drömmer om att göra som Malala – och skriva en bok om sitt liv.

DILVA KADER KOM till Finland från Turkiet år 2017 och efter ett år i förberedande undervisning gick hon två år i vanlig klass i Sursik skola. I våras, när Dilva gick på nian, fick hon upp ögonen för en novelltävling som Svenska modersmåslärföreningen i Finland ordnade. Temat var vänskap. Dilva beslöt sig för att delta.

– Min novell handlar om riktiga och oriktiga vänner och hur man ska veta skillnaden. Novellen är delvis påhittad och handlar delvis om det jag har upplevt själv. Min mamma har sagt att jag ska välja rätt kompis, säger Dilva Kader.

Juryns motivering till hedersomnämmandet lyder: Till en berättelse med rötterna djupt i en gammal berättartradition som känns fräsch och nytänkande i sammanhanget. En suggestiv värld målas upp med många spänningar under ytan.

Läraren Ann-Christine Enqvist,

som skickade in novellen till tävlingen, säger att texten inte är någon dussinvara ur en niondeklassares perspektiv.

– Dilvas bakgrund och berättarkonst speglas i novellen.

Dilva hade lärt sig enstaka finska ord i Turkiet, men svenskan var ett helt nytt språk för henne.

– Svenska är inte så lätt. Mitt modersmål är kurdiska och på fritiden skriver jag dikter på arabiska och kurdiska, säger Dilva.

Dilva studerar nu första året i Pedersöre gymnasium. Favoritämnet är matematik. Efter studentexamen siktar hon på att studera till läkare – och skriva en bok.

– Jag bestämde i sjuan att jag ska skriva en bok om mitt liv, som ”Jag är Malala”. Det var på sjuan som jag började läsa tjocka böcker, säger Dilva. ■

— Svenska är inte så lätt.

— Äidinkieleni on kurdi, ja vapaa-ajalla kirjoitan runoja arabiaksi ja kurdiksi.

DILVA KADER

PEDERSÖREN HIIHTOLADUT

Hiihtolatuja löytyy sekä luonnosta nauttiville että hikikuntoilijoille. Ota kartta talteen tulevien hiihtoretkien suunnittelua varten.

SVENSK VERSION PÅ FÖLJANDE SIDA.

LEPPLAKS

Valaistu latu noin 1 km. Lähtö Lepplaksin seurantalons takana, Seurantalontie 19.

LEPPLAKSIN HIIHTOLATU

Kuntolatu 10,8 km. Ei valaistu. Lähtö Lepplax skola, Lepplaksintie 99. Lisätietoja: Facebook/Lepplax skidspår.

KOLPPI

Valaistu latu noin 1 km. Lähtö Källby skola, Heimbackanreitti 40.

BRÄNNBACKA–STORTALLEN, ALA-ÄHTÄVÄ

Kuntolatu, meno–paluu 11,2 km. Ei valaistu. Lähtö ja pysäköinti Brännbackantie 21. Iltaisin/viikonloppuisin myös Brännbackantie 4. Lisätietoja: Facebook/Skidspåri till Brännbacka-stortalle.

BÄCKBYN LATU

Kuntolatu Yli-Ähtävä–Bäckby skola 6 km, Yli-Ähtävä–Lassila (Bäckby) 7,5 km, Yli-Ähtävä–Fjölko-träsket 10 km, Yli-Ähtävä–Fjölko-träsket–Haltbacka (Kruunupyy) meno–paluu noin 40 km. Ei valaistu. Lähtöpaikat: Överesse skola (Ähtäväntie 160), Bäckby skola (Skolbackantie 59) ja Lassila (Harabackantie 25). Lisätietoja: Facebook/Bäckbyspåret. Kruunuppylatu: Facebook/Lillträskleden.

ALA-ÄHTÄVÄ

Valaistu latu noin 2 km. Lähtö Ytterresse skola, Ytterressentie 214.

SISBACKA JA STAMPO KUNTOLATU

Valaistu latu noin 1,5 km. Stampo kuntolatu noin 3,3 km, ei valaistu. Lähtö Bamse-päiväkoti, Isomäentie 5. Kuntolatu alkaa valaistun ladun varrelta, missä on viitoitus.

YLI-ÄHTÄVÄ

Valaistu latu noin 1,5 km. Lähtö Överesse skola, Ähtäväntie 160. Koulun ja päiväkodin tarpeisiin löytyy myös lyhyempiä reittejä.

PEDERSÖREN HIIHTOKESKUS, LAPPFORS

Pisin valaistu latu 6,3 km + 2,5 km ei valaistu. Osoite: Teerijärventie 110, Lappfors. Lisätietoja: Facebook/Skidspåret i Lappfors.

LILLBY

”Vanha” valaistu latu noin 600 m meno–paluu. 900 metrin ympyrälenkki valmistuu talveksi 2023. Lähtö Purmo skola, Lillbyntie 205.

MERKKIENSELITE

- = Hiihtolatu
- = Kunnanraja
- = Rautatie

LODETRÄSKET, SANDSUND

Motionsspår ca 1,6 km, start vid Träsklidvägen eller Liljelundsvägen. Ingen belysning.

PUMPPISÅKRARNA, SANDSUND

Motionsspår ca 4,3 km. Start vid Pumppisbacken, Lillsandsundvägen. Ingen belysning.

PUMPPISÅKRARNA—ÖSTENSÖ

Motionsspår ca 6 km. Start Pumppisbacken, Lillsandsundvägen. Ingen belysning.

PUMPPISÅKRARNA—PIE-HI

Motionsspår ca 6 km (via grillplats vid Grötberget). Start vid Pumppisbacken, Lillsandsundvägen. Ingen belysning.

EDSEVÖ

Kort spår (0,5–1 km) på åkrarna framför skolan. Start Edsevö skola, Holmvägen 7. Ingen belysning.

ÖSTENSÖ – EDSEVÖ – HÄRÖ

Motionsspår ca 9 km. Start och parkering Östensö skola, Skolvägen 44 och Edsevö skola, Holmvägen 7. Ingen belysning.

LOBERGSLÄNKEN, BENNÄS

Elljusspår ca 1,5 km. Köranvisning: Vasavägen från Bennäs centrum ut mot riksåttan. Sväng höger ca 200 m efter järnvägsövergången.

BENNÄS SKIDSPÅR

Motionsspår 5 km. Startplats: Falli, Finnäsbackavägen 25. Ingen belysning. Information: Instagram/Pedersöre ungdomsförening.

BERGÖ, EDSEVÖ

Elljusspår (delvis) ca 2,5 km retur–retur. Start vid parkeringen på Bergöbacken. Vägvisning från Källbyvägen 678. Information: Facebook/Bergöbacken i Pedersöre.

FORSBY

Elljusspår ca 1–1,5 km, start vid Forsby skola, Forsbyvägen 386.

FAGERBACKASPÅRET, PURMO

Motionsspår Åvallen–Fagerbacka retur–retur ca 10 km, Åvallen–Manners tur–retur ca 17 km. Fagerbackaloppsrundan Åvallen–Fagerbacka–Manners–Storbacken–Åvallen ca 18 km. Fagerbacka–Västerbacka 6 km tur–retur. Ingen belysning. Start på åkern mitt emot Åvallen, Purmovägen 544 och Fagerbacka fåbodställe (skyltning från Kallträskvägen). Information: Facebook/Fagerbacka skidspår.

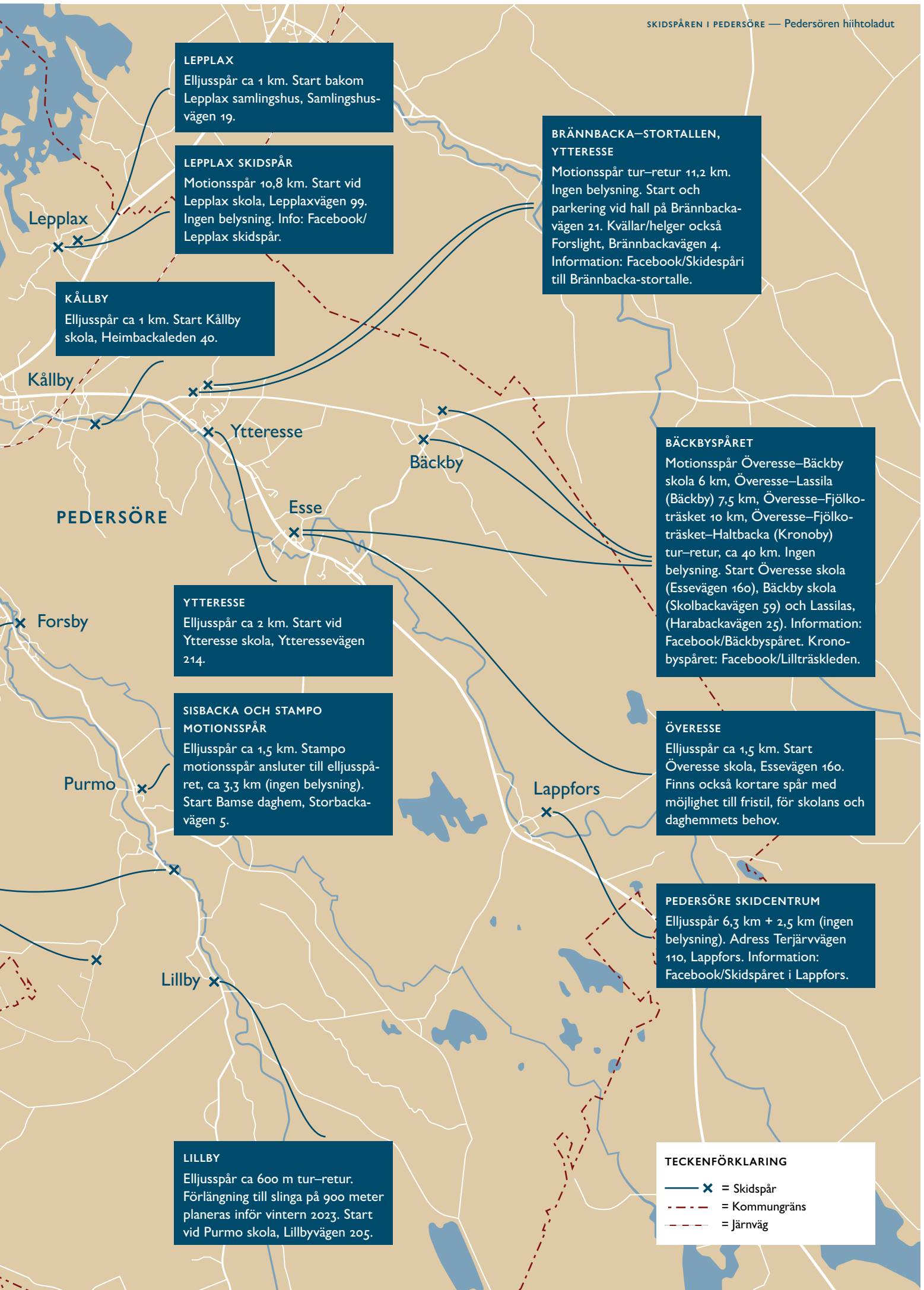
ÅVIST

Elljusspår ca 700 m och 1 km. Startplats Finnabbavägen 1 (egentligen i slutet av namnlös väg).

SKIDSPÅREN I PEDERSÖRE

Det finns gott om skidspår i Pedersöre, både motionsspår och mer krävande elljusspår. Riv ut kartan och spara den för kommande skidturer.

SUOMENKIELINEN VERSIO KÄÄNTÖPUOLELLA.

LEPPLAX
 Elljusspår ca 1 km. Start bakom Lepplax samlingshus, Samlingshusvägen 19.

LEPPLAX SKIDSPÅR
 Motionsspår 10,8 km. Start vid Lepplax skola, Lepplaxvägen 99. Ingen belysning. Info: Facebook/Lepplax skidspår.

BRÄNNBACKA–STORTALLEN, YTTRESSE
 Motionsspår tur-retur 11,2 km. Ingen belysning. Start och parkering vid hall på Brännbackavägen 21. Kvällar/helger också Forslight, Brännbackavägen 4. Information: Facebook/Skidespår till Brännbacka-stortalle.

KÅLLBY
 Elljusspår ca 1 km. Start Kållby skola, Heimbackaleden 40.

BÄCKBYSPÅRET
 Motionsspår Överesse–Bäckby skola 6 km, Överesse–Lassila (Bäckby) 7,5 km, Överesse–Fjälko-träsket 10 km, Överesse–Fjälko-träsket–Haltbacka (Kronoby) tur-retur, ca 40 km. Ingen belysning. Start Överesse skola (Essevågen 160), Bäckby skola (Skolbackavägen 59) och Lassilas, (Harabackavägen 25). Information: Facebook/Bäckbyspåret. Kronobyspåret: Facebook/Lillträskleden.

YTTRESSE
 Elljusspår ca 2 km. Start vid Ytteresse skola, Ytteressevägen 214.

ÖVERESSE
 Elljusspår ca 1,5 km. Start Överesse skola, Essevågen 160. Finns också kortare spår med möjlighet till fristil, för skolans och daghemmets behov.

SISBACKA OCH STAMPO MOTIONSSPÅR
 Elljusspår ca 1,5 km. Stampo motionsspår ansluter till elljusspåret, ca 3,3 km (ingen belysning). Start Bamse daghem, Storbackavägen 5.

PEDERSÖRE SKIDCENTRUM
 Elljusspår 6,3 km + 2,5 km (ingen belysning). Adress Terjärvvägen 110, Lappfors. Information: Facebook/Skidspåret i Lappfors.

LILLBY
 Elljusspår ca 600 m tur-retur. Förlängning till slinga på 900 meter planeras inför vintern 2023. Start vid Purmo skola, Lillbyvägen 205.

TECKENFÖRKLARING
 — X = Skidspår
 - - - = Kommungräns
 - - - - = Järnväg

LODETRÄSKET, SANDSUND

Kuntolatu suolla noin 1,6 km, Ei valaistu. Lähtö Lammenrannantieltä tai Liljehdöntieltä.

PUMPPISÅKRARNA, SANDSUND

Kuntolatu noin 4,3 km. Ei valaistu. Lähtö Pumpписbacken, Lillsandsundintie.

PUMPPISÅKRARNA – ÖSTENSÖ

Kuntolatu noin 6 km. Ei valaistu. Lähtö Pumpписbacken, Lillsandsundintie.

PUMPPISÅKRARNA – PIE-HI

Kuntolatu n. 6 km (Grötberget-laavun kautta). Ei valaistu. Lähtö Pumpписbacken, Lillsandsundintie.

EDSEVÖ

Lyhyt kierros (0,5–1 km) koulun edessä olevilla pelloilla. Lähtö: Edsevön koulu, Holmintie 7. Ei valaistu.

ÖSTENSÖ – EDSEVÖ – HÄRÖ

Kuntolatu noin 9 km. Ei valaistu. Lähtö Östensö skola, Koulutie 44 tai Edsevön koulu, Holmintie 7.

LOBERGSLÄNKEN, PÄNNÄINEN

Valaistu latu noin 1,5 km. Ajo-ohjeet: aja Pännäisten keskustan kautta 8-tielle päin. Latu on tien oikealla puolella noin 200 m rautatieristeyksen jälkeen.

PÄNNÄISTEN HIIHTOLATU

Kuntolatu 5 km. Lähtö: Falli, Finnäsbackantie 25. Ei valaistu. Lisätietoja: Instagram/Pedersöre ungdomsförening.

BERGÖ, EDSEVÖ

Valaistu latu (osittain) 2,5 km meno–paluu. Lähtö Bergö-mäen parkkipaikalta. Ajo-ohjekyltti Kolpintie 678. Lisätietoja: Facebook/Bergöbacken i Pedersöre.

FORSBY

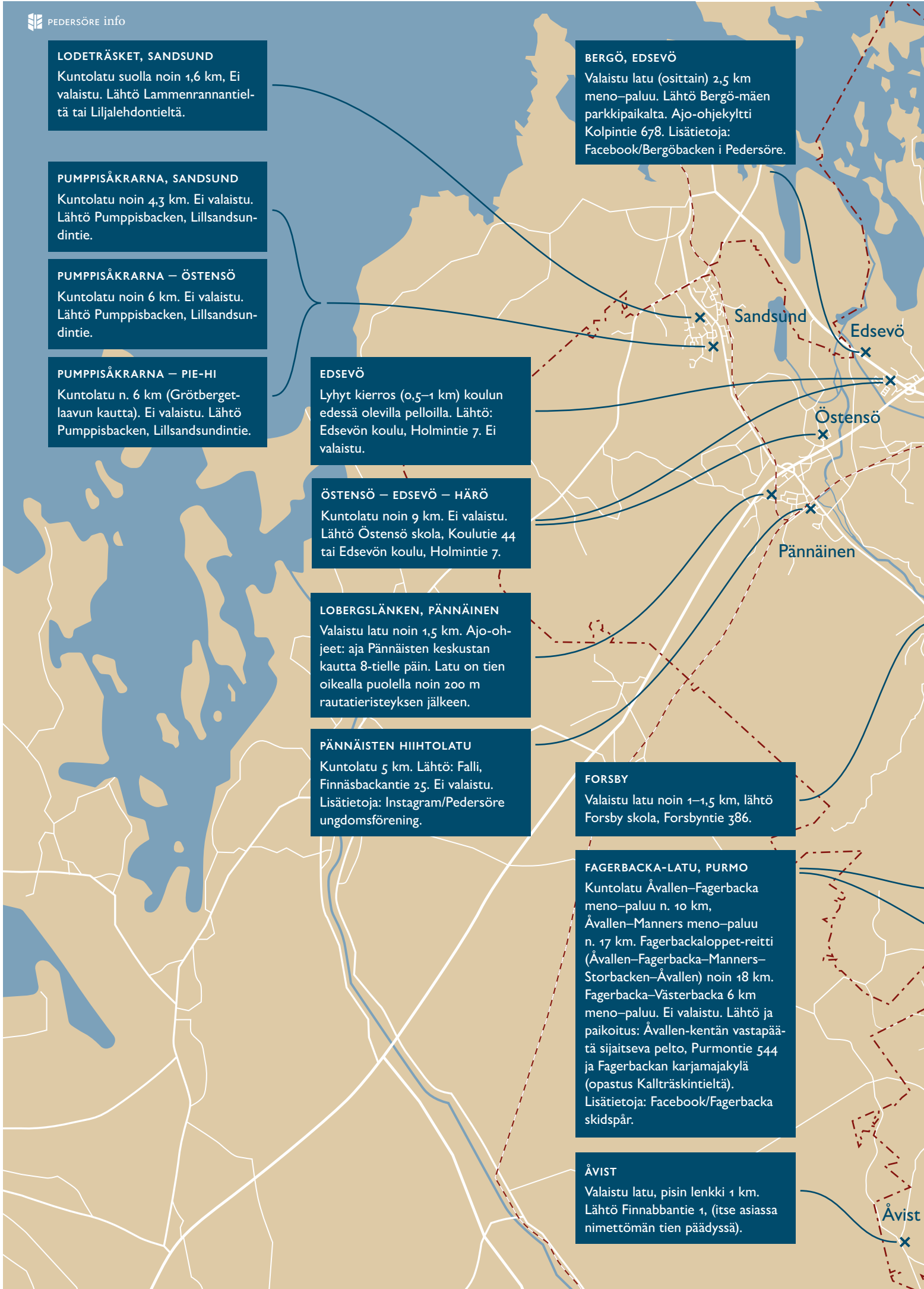
Valaistu latu noin 1–1,5 km, lähtö Forsby skola, Forsbyntie 386.

FAGERBACKA-LATU, PURMO

Kuntolatu Åvallen–Fagerbacka meno–paluu n. 10 km, Åvallen–Manners meno–paluu n. 17 km. Fagerbackaloppet-reitti (Åvallen–Fagerbacka–Manners–Storbacken–Åvallen) noin 18 km. Fagerbacka–Västerbacka 6 km meno–paluu. Ei valaistu. Lähtö ja paikoitus: Åvallen-kentän vastapäätä sijaitseva pelto, Purmontie 544 ja Fagerbackan karjamajakylä (opastus Kallträskintieltä). Lisätietoja: Facebook/Fagerbacka skidspår.

ÅVIST

Valaistu latu, pisin lenkki 1 km. Lähtö Finnabbantie 1, (itse asiassa nimettömän tien päädyssä).

Hae yhdistysavustusta sähköisesti verkossa

TEKSTI

Ulrika Stenmark

KUVA

Malin Henricson

HELMIKUU ON YHDISTYSVÄEN avustuskuukausi. Vuodesta 2023 lähtien luovutaan paperilomakkeista ja hakemus tehdään osoitteessa www.pedersore.fi. Kaikki yhdistykset täyttävät hakemukseen perustietonsa. Yhdistyksen toiminnasta riippuen hakemukseen tulee lisätä erilaisia tietoja ja liitteitä.

Kaikkien avustusta saaneiden yhdistysten tulee myös antaa selvitys rahoituksen käytöstä. Useimmat yhdistykset hakevat avustusta joka vuosi. Avustuksen käyttöä koskevan erillisen selvityksen sijaan yhdistykset voivat liittää uuteen hakemukseen tilinpäätöksen. Tilinpäätös täyttää kaksi tehtävää: toisaalta se on selvitys edellisestä vuodesta ja toisaalta seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio kertovat, mihin tarkoitukseen yhdistys hakee avustusta. Tämä vaaditaan kaikilta yhdistyksiltä riippumatta avustuksen määrästä.

Jos hakemusmenettelystä ja avustuksen saamista koskevista vaatimuksista on kysyttävää, yhteyttä voi ottaa vastaaviin virkamiehiin. Urheiluun liittyvät kysymykset osoitetaan liikuntasihteeri Pontus Backlundille ja nuorisoon sekä korjausavustukseen liittyvät kysymykset nuorisosihteeri Mari-Louise Rönnqvistille. Yleishyödylliset yhdistykset ja kulttuuriyhdistykset voivat esittää kysymyksensä kulttuuripäällikkö Ulrika Stenmarkille.

Jos yhdistykselle on myönnetty kertaluonteinen avustus, selvitys on annettava jatkossakin hankkeen päätyttyä. Selvitys lähetetään sähköpostitse vastaavalle virkamiehelle. ■

← Farväl till pappersblanketten! Kulturchefen Ulrika Stenmark slänger symboliskt den traditionella ansökningsblanketten i skräpkorgen.

← Hyvästit paperilomakkeille! Kulttuuripäällikkö Ulrika Stenmark heittää perinteisen hakemuslomakkeen symbolisesti roskakoriin.

Sök föreningsbidrag elektroniskt via webben

TEXT

Ulrika Stenmark

FOTO

Malin Henricson

FEBRUARI ÄR BIDRAGSMÅNAD för föreningsfolket. Från och med 2023 slopas pappersblanketterna och ansökan görs via www.pedersore.fi. Alla föreningar fyller i sina grunduppgifter och beroende på föreningens verksamhet bifogas olika uppgifter och bilagor till ansökan.

Alla föreningar som erhållit bidrag ska också redovisa hur man använt pengarna. De flesta föreningar söker stöd varje år och i stället för att separat redovisa hur stödet använts så kan föreningarna bifoga bokslutet till sin nya ansökan. Bokslutet fyller två funktioner; dels är det en redovisning för fjolåret, dels visar verksamhetsplan och budget för den nya perioden vad föreningen söker stöd för. Detta krävs av alla föreningar, oberoende av bidragets storlek.

Om man har frågor om ansökningsförfarandet och vad som krävs för att erhålla stöd så kan

Elektroniska ansökningar

FÖRENINGSBIDRAGEN ska sökas
1.–28.2.2023 via
www.pedersore.fi/bidrag.

man kontakta ansvariga tjänstemän. Idrottsrelaterade frågor riktar till idrottssekreterare Pontus Backlund, ungdomsrelaterade frågor och renoveringsbidrag riktar till ungdomssekreterare Mari-Louise Rönnqvist. Allmännyttiga föreningar och kulturföreningar riktar sina frågor till kulturchef Ulrika Stenmark.

Har en förening beviljats ett bidrag av engångskaraktär så sker redovisningen fortsättningsvis när projektet slutförts. Detta görs per e-post till ansvarig tjänsteman. ■

Sähköiset hakemukset

YHDISTYSAVUSTUSTA haetaan
1.–28.2. osoitteessa
www.pedersore.fi/avustukset.

↑ Biogasrören är elva centimeter i diameter och har grävts ner längs riksåttan och Källbyvägen, mellan mottagningsstationen i Edsevö och industriområdena i Bennäs och Källby.

↑ Biokaasuputken halkaisija on 11 senttimetriä. Se on kaivettu kasitien ja Kolpintien varrelle Edsevön vastaanottoaseman sekä Pännäisten ja Kolpin teollisuusalueiden väliin.

PK-Biogas skapar marknad för egen biogasproduktion

I väntan på att PK-Biogas ska börja producera biogas i egen regi bygger bolaget upp infrastrukturen och en marknad för biogas i Pedersöre. Tankstationen i Edsevö öppnar inom kort.

TEXT

Malin Henricson

FOTO

Jonas Thomén

I SLUTET PÅ oktober började grävmaskinen jobba på tomten bakom biltvätten vid Neste, alldeles intill riksåttan i Edsevö. Bolaget PK-Biogas bygger en kombinerad mottagnings- och tankstation för biogas, där både lastbilar och personbilar ska kunna tankas med gas.

Parallellt byggs ett distributionsnät för gasen från mottagningsstationen till kommunens industriområden i Källby och Bennäs. PK-Biogas har möjlighet att leverera biogas till de företag som finns på områdena, liksom till potentiella nyetableringar.

– Vi lägger ner cirka åtta kilometer rör längs Källbyvägen och riksåttan. Det handlar om rör med en diameter på elva centimeter. De har en kapacitet som ska räcka för en lång tid

framåt, säger Kjell Gripenberg, styrelseordförande i PK-Biogas.

Gripenberg är också vd för Pedersöre kommuns koncernbolag. Han och PK-Biogas verkställande direktör Stefan Högnabba från Kronoby Energiandelslag driver biogassatsningen vid sidan om sina huvudsakliga uppgifter. På sikt räknar de med att bolaget behöver anställa egen personal som utvecklar verksamheten.

Det nu aktuella biogasprojektet är nämligen ett delmoment i PK-Biogas stora målsättning att bygga en biogasanläggning för att börja tillverka biogas i egen regi på ett gammalt farmområde på Långskogsvägen. Det handlar om en mångmiljonsatsning som planerats sedan 2016. Investeringsbeslutet dröjer, i stället köper

PK-Biogas in gas från Jeppo och distribuerar den till konsumenterna.

– Gasen kommer i containrar till Edsevö och kopplas till vårt nät. När en container är tom far den tillbaka till Jeppo för påfyllning, säger Gripenberg.

Tankstationen för personbilar och lastbilar är en bonus som bolaget kan erbjuda vid sidan av gasförsäljningen till industrikunder.

– Biogas som fordonsbränsle är utmanande. Det finns ingen färdig marknad. Den måste byggas upp. Går det att tanka, kommer också kunderna. Så nu skapar vi en marknad för att kunna fundera på nästa steg, säger Gripenberg.

Tankstationen öppnar och gasförsäljningen till industrierna inleds genast som byggarbetet är klart. Preliminärt sker det vid årsskiftet, eller i början av 2023. PK-Biogas planerar att gå med i BIG-konceptet, som innebär att bolaget kan använda konceptets varumärke och visuella element.

– Det är en publik tankstation, så den behöver synas. Konceptet används också vid Stormossen i Vasa, säger Gripenberg.

TEKSTI

Malin Henricson

KUVA

Jonas Thomén

PK-Biogas luo markkinoita omalle biokaasutuotannolle

Ennen kuin PK-Biogas alkaa tuottaa biokaasua itse, yhtiö luo infrastruktuurin ja markkinat biokaasulle Pedersöressä. Edsevön tankkausasema avataan pian.

← Byggprojektet inleddes med markarbete i slutet på oktober. Tomten ligger alldeles intill riksätan i Edsevö, vilket gör att tankstationen är lättillgänglig för kunder. På bild står PK-Biogas vd Stefan Högnabba och Petter Andersén från byggfirman Pedebygg på den tomt där tank- och mottagningsstationen byggs.

↳ *Rakennusprojekti aloitettiin maanrakennustöillä lokakuun lopussa. Tontti sijaitsee aivan kasitien vieressä Edsevössä, minkä ansiosta asiakkaiden on helppo tulla tankkausasemalle. PK-Biogasin toimitusjohtaja Stefan Högnabba ja Pedebygg-rakennusliikkeen Petter Andersén seisovat tontilla, jolle tankkaus- ja vastaanottoasema rakennetaan.*

Han har själv planer på att komplettera sin bilpark med en biogasbil. Gripenberg hoppas också att kommunen investerar i biogasbilar eller konverterar befintlig bilpark till biogas.

– Östensö skola kommer senare att kopplas in till biogasnätet, så där är kommunen med, säger han.

De kunder som köper gasen behöver inte nödvändigtvis investera i en ny panna. Det räcker med att byta oljebrännare mot en gasbrännare.

– Det är ganska enkelt och förhållandevis lätt att konvertera till gas. Men det är storkonsumenter vi satsar på, inte egnahemshus, påpekar Gripenberg.

PK-Biogas bygger i det här skedet utan statsstöd. Kostnaden är cirka en miljon euro. Däremot fick bolaget tidigare i år besked om ett statsstöd på 1,6 miljoner euro för biogastillverkning. Men stödsumman räcker inte för att PK-Biogas ska ta steget fullt ut och bygga en biogasanläggning.

– Vi följer med och ser vad vi har för möjligheter. Världsläget gör inte besluten lättare, inflation, materialpriser och finansiering – allt är mycket ovisst, säger Gripenberg. ■

KAIVINKONE ALKOI TYÖSKENNELLÄ lokakuun lopussa Nesteen autopesulan takana olevalla tontilla aivan kasitien vieressä Edsevössä. PK-Biogas rakentaa yhdistetyn biokaasun vastaanotto- ja tankkausaseman, jossa voi tankata biokaasulla sekä kuorma-autoja että henkilöautoja.

Samalla rakennetaan kaasun jake-luverkko vastaanottoasemalta kunnan teollisuusalueille Kolppiin ja Pännäisiin. PK-Biogasilla on mahdollisuus toimittaa biokaasua alueen yrityksille, samoin kuin mahdollisille uusille yrityksille.

– Rakennamme noin kahdeksan kilometriä putkea Kolpintien ja kasitien varrelle. Putken halkaisija on 11 senttimetriä. Sen kapasiteetin pitäisi riittää pitkäksi ajaksi eteenpäin, PK-Biogasin hallituksen puheenjohtaja Kjell Gripenberg sanoo.

Gripenberg on myös Pedersören kunnan konserniyhtiön toimitusjohtaja. Hän ja PK-Biogasin toimitusjohtaja Stefan Högnabba Kronoby Energianselästä hoitavat biokaasuasiasia varsinaisten tehtäviensä ohella. Pitkällä aikavälillä he ovat sitä mieltä, että yhtiön tulee palkata oma henkilökunta kehittämään toimintaa.

Nyt ajankohtainen biokaasuhanke on nimittäin osa PK-Biogasin suurta tavoitetta, joka on rakentaa biokaasun tuotantolaitos vanhan maatilaa alueelle Långskogintielle. Kyse on monen miljoonan panostuksesta, jota on suunniteltu vuodesta 2016 lähtien. Investointipäätös viipty, minkä vuoksi PK-Biogas ostaa kaasua Jepualta ja jakelee sitä kuluttajille.

– Kaasu tulee säiliöissä Edsevöön ja liitetään verkkoomme. Tyhjä säiliöt kuljetetaan takaisin Jepualle täytettäväksi, Gripenberg sanoo.

Henkilö- ja kuorma-autojen tankkausasema on bonus, jonka yhtiö voi tarjota sen lisäksi, että se myy kaasua teollisuusasiakkaille.

– Biokaasu on ajoneuvojen polttoai-

neena haastava. Valmistaa markkinaa ei ole. Se on luotava. Jos tankkaaminen onnistuu, saapuvat myös asiakkaat. Joten luomme nyt markkinat, jotta voimme miettiä seuraavaa askelta, Gripenberg sanoo.

Tankkausasema avataan ja kaasun myynti teollisuudelle alkaa heti, kun rakennustyöt valmistuvat. Alustavan aikataulun mukaan valmista on vuodenvaihteessa tai vuoden 2023 alussa. PK-Biogas suunnittelee lähtevänsä mukaan BIG-konseptiin, mikä tarkoittaa, että yhtiö voi käyttää konseptin tuotemerkkiä ja visuaalista ilmettä.

– Tämä on julkinen tankkausasema, joten sen pitää näkyä. Myös Stormossen Vaasassa käyttää konseptia, Gripenberg sanoo.

Hän aikoo täydentää autokantaansa biokaasuautoilla. Gripenberg toivoo myös, että kunta investoi biokaasuautoihin tai muuttaa nykyiset autot biokaasuautoiksi.

– Östensö skola liitetään myöhemmin biokaasuverkkoon, joten siinä kunta on mukana, hän sanoo.

Kaasua ostavien asiakkaiden ei välttämättä tarvitse investoida uuteen lämmityskattilaan. Riittää kun vaihtaa öljypolttimen kaasupolttimeen.

– Kaasuun vaihtaminen on aika helppoa ja edullista. Mutta panostamme suurkuluttajiin, emme omakotitaloihin, Gripenberg huomauttaa.

PK-Biogas rakentaa tässä vaiheessa ilman valtiontukea. Kustannukset ovat noin miljoona euroa. Sen sijaan yhtiö sai aiemmin tänä vuonna tiedon 1,6 miljoonan euron valtiontuesta biokaasun tuotantoon. Tukisumma ei kuitenkaan riitä biokaasulaitoksen rakentamiseen.

– Seuraamme tilannetta ja katsomme, mitä mahdollisuuksia meillä on. Maailmantilanne ei helpota päätöksiä. Inflaatio, materiaalien hinnat ja rahoitus – kaikki on hyvin epävarmaa, Gripenberg sanoo. ■

Vattenläckor meddelas till din telefon

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Pedersöre Vatten har möjlighet att informera sina kunder om läckor och andra driftsstörningar med ett text- eller e-postmeddelande. För att få infon måste dina kontaktuppgifter vara registrerade och offentliga – vilket du kan kolla i kundportalen.

PEDERSÖRE VATTEN ANVÄNDER Everbridge varningsmeddelandesystem för att sända ut information om både akuta och planerade avbrott i vattendistributionen. Bolaget får telefonnummer, som är registrerade på en Pedersöre-adress, direkt från operatörerna, förutsatt att telefonnumret inte är hemligt.

Bolaget kan avgränsa det geografiska område som nås av felmeddelandet, beroende på hur pass omfattande störningen är.

När det var vattenläcka i Sandsund i augusti nådde meddelandet inte alla Sandsundbor. Det kan bero på två saker: telefonnumret är hemligt, eller registrerat till exempel på arbetsgivarens adress, utanför Pedersöre.

Eftersom också Esse Vatten, Pedersöre Värme och Pedersöre kommun har möjlighet att använda sig av systemet för sina störningsmeddelanden och kriskommunikation, lönar det sig att kontrollera om du finns med i registret. Tjänsten är helt

gratis. Du kan kontrollera vilken eller vilka adresser som är registrerade på ditt mobiltelefonnummer via Invånarportalen. Där kan du också registrera dig i eller avregistrera dig från tjänsten. Kundportalen finns på adressen <https://resident.everbridge.eu/?o=CCCCCVkhm>. Länken finns också på Pedersöre Vattens hemsida.

SÅ HÄR GÖR DU FÖR ATT KONTROLLERA DINA UPPGIFTER:

1. Du börjar med att skriva in ditt mobilnummer för att få en verifieringskod att logga in med. Koden skickas till din telefon. Skriv in koden och tryck ENTER.
2. Om du finns i registret, ser du vilken adress som är registrerad, både i textform och på en karta. Om allt är ok behöver du inte göra något.
3. Är du inte registrerad, eller vill lägga till en adress, trycker du på "Lägg till en annan plats".
4. I fältet "Platsen namn" skriver du "Hem / Villan / Föräldrarna / Job-

bet" eller någon annan plats, beroende på vilken adress du vill registrera i Pedersöre.

5. I fältet "Gata" skriver du adressen och i följande fält husnumret, postnummer och ort. Tryck på SÖK. Då dyker det upp ett förslag i rutan "Välj adress". Välj adressen och spara.
6. Ibland hittar systemet inte rätt adress. Testa då att skriva adressen på det andra inhemska språket. Om det inte heller fungerar – skriv bara vägnamnet. Då dyker alla tillgängliga adresser upp i fältet. Pedersöre Vatten rekommenderar att du väljer den adress som ligger närmast din plats, då nås du av felmeddelanden i området. Spara uppgifterna.
7. Om du inte vill ha meddelandena, loggar du in på samma sätt och trycker "Inaktivera alla varningar för denna plats".

Om du får problem med att registrera dej kan du skicka ett e-postmeddelande till pedersore.vatten@pedersore.fi med dina kontaktuppgifter (namn, adress och telefonnummer) så kan bolaget registrera dig manuellt i tjänsten.

De textmeddelanden som skickas via tjänsten kommer från avsändaren InfoTiedote, medan e-postmeddelandena har Pedersöre Vatten som avsändare. ■

↑ Så här kan ett meddelande från Pedersöre Vatten se ut. Informationen är tvåspråkig. Avsändaren är InfoTiedote.

↑ Pedersöre Vattens viesti voi näyttää tältä. Tiedote on kaksikielinen. Lähettäjä on InfoTiedote.

Vesivuodoista tiedotetaan viestillä

Pedersöre Vatten voi tiedottaa asiakkailleen vuodoista ja muista häiriöistä teksti- tai sähköpostiviestillä. Jotta voit saada tiedotteita, yhteystietosi tulee olla rekisteröitynä ja julkisia. Tarkista yhteystietosi asukasportaalissa.

teksti & kuva
Malin Henricson

PEDERSÖRE VATTEN LÄHETTÄÄ tiedotteet äkillisistä ja suunnitelluista vesikatkoksisista Everbridge-viestijärjestelmän kautta. Yhtiö saa Pedersöressä sijaitsevaan osoitteeseen rekisteröidyn puhelinnumeron suoraan operaattorilta, paitsi jos puhelinnumero on salainen.

Yhtiö voi rajata häiriön laajuuden perusteella maantieteellisen alueen, jonka asukkaille häiriöviesti lähetetään.

Sandsundissa oli elokuussa vesivuoto, mutta viesti ei saavuttanut kaikkia sandsundilaisia. Se voi johtua kahdesta syystä: puhelinnumero on salainen tai rekisteröity esimerkiksi työnantajan osoitteeseen Pedersören ulkopuolelle.

Koska myös Esse Vatten, Pedersö-

re Värme ja Pedersören kunta voivat käyttää järjestelmää häiriötiedotteiden lähettämiseen ja kriisiviestintään, kannattaa tarkistaa, oletko rekisterissä. Palvelu on täysin ilmainen. Voit tarkistaa Asukasportaalissa, mikä osoite puhelinnumerosi on rekisteröity. Portaalissa voit myös rekisteröityä palveluun tai poistaa tietosi palvelusta. Asukasportaalissa on osoitteessa <https://resident.everbridge.eu/?o=CCCCCVk-hm>. Linkki on myös Pedersöre Vattenin kotisivuilla.

TARKISTA TIETOSI SEURAAVASTI:

1. Aloita syöttämällä puhelinnumero, niin saat vahvistuskoodin, jolla pääset kirjautumaan sisään. Koodi lähetetään puhelinnumeroosi. Syötä koodi ja paina ENTER.
2. Jos olet rekisterissä, näet rekisteröidyn osoitteen tekstimuodossa ja kartalla. Jos kaikki on kunnossa, sinun ei tarvitse tehdä mitään.

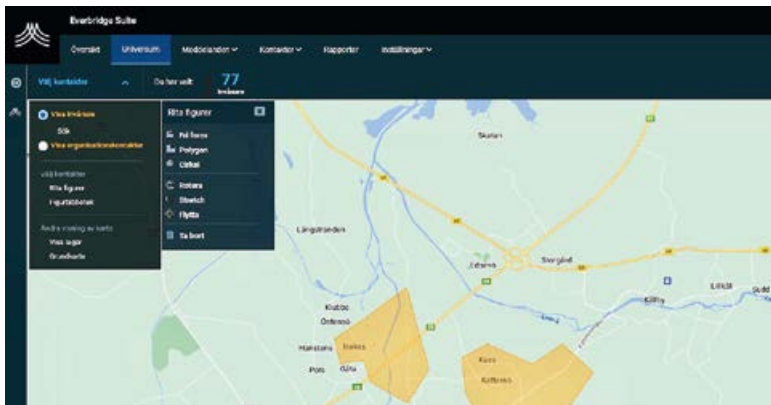
3. Jos et ole rekisterissä tai haluat lisätä osoitteen, napsauta "Lisää toinen sijainti".
4. Kirjoita "Osoiteselite"-kenttään "Koti / Kesämökki / Vanhemmat / Työ" tai jokin muu paikka riippuen siitä, minkä osoitteen haluat rekisteröidä Pedersöreen.
5. Kirjoita "Katu"-kenttään osoite ja seuraaviin kenttiin talonnumero, postinumero ja paikkakunta. Napsauta HAE. Ehdotettu osoite tulee näkyviin "Valitse osoite"-ruutuun. Valitse osoite ja tallenna.
6. Toisinaan järjestelmä ei löydä oikeaa osoitetta. Kokeile silloin kirjoittaa osoite toisella kotimaisella kielellä. Jos sekään ei toimi, kirjoita vain kadunnimi. Tällöin näkyviin tulevat kaikki saatavilla olevat osoitteet. Pedersöre Vatten suosittelee valitsemaan osoitteen, joka sijaitsee lähimpänä sijaintiasi, jolloin saat alueen häiriöviestit. Tallenna tiedot.
7. Jos et halua saada viestejä, kirjautu sisään samalla tavalla ja napsauta kohtaa "Poista kaikki tämän sijainnin hälytykset käytöstä".

Jos rekisteröityminen ei onnistu, lähetä yhteystietosi (nimi, osoite ja puhelinnumero) sähköpostilla osoitteeseen pedersore.vatten@pedersore.fi, niin yhtiö voi rekisteröidä sinut palveluun manuaalisesti.

Palvelun kautta lähetettyjen tekstiviestien lähettäjä on InfoTiedote. Sähköpostiviestien lähettäjä on Pedersöre Vatten. ■

→ Pedersöre Vatten kan avgränsa de områden som nås av felmeddelanden genom att rita in områdena på kartan. SKÄRMBILD / Everbridge varningsmeddelandesystem

→ Pedersöre Vatten voi rajata alueet, joiden asukkaille häiriöviesti lähetetään, piirtämällä alueet karttaan. NÄYTTÖKUVA / Everbridge-viestijärjestelmä

PEDERSÖRE BOSTÄDER

www.pedersorebostader.fi

Hos oss hittar du hem

PÅ WWW.PEDERSOREBOSTADER.FI hittar du uppgifter om våra lediga hyresbostäder. Vi har hyresbostäder i alla kommundelar och hyr även ut färdigt möblerade lägenheter för en längre eller kortare tid i Vallbo-husen i Edsevö. Skicka gärna in din bostadsansökan direkt via vår hemsida.

Fastighetssekreterare Anne Törnqvist, tel. 7850 153.

Meidän kanssamme löydät kodin

VERKKOSIVULTAMME WWW.PEDERSOREBOSTADER.FI löydät tietoa vapaista vuokra-asunnoistamme. Meillä on vuokra-asuntoja kaikissa kunnanosissa ja tarjoamme myös valmiiksi kalustettuja huoneistoja Vallbo-taloissa Edsevössä pidemmäksi tai lyhyemmäksi ajaksi. Voit lähettää asuntohakemuksesi suoraan kotisivujemme kautta.

Kiinteistösihteeri Anne Törnqvist, puh. 785 0153.

Hur fördelas vägansvaret i Pedersöre?

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Vad är kommunens ansvar när det gäller vägbygge och vägunderhåll i Pedersöre – och vad ska staten sköta? Vi reder ut begreppen tillsammans med kommunaltekniska chefen Stefan Hellund.

VINTERN STÅR FÖR dörren och det innebär att Stefan Hellunds kontakt med kommuninvånarna ökar. Morgonen efter ett snöfall är det många som ringer och har åsikter om snöplogningen.

– Och jag har märkt att det inte är så lätt för kommuninvånarna att veta vilka vägar som hör till staten, och vilka som är kommunens ansvar, säger Hellund.

Vägnätet i Pedersöre kan delas in i tre grupper: statliga vägar, kommunens gator och enskilda vägar. Staten ansvarar för sina vägar, medan kommunen sköter underhållet på de två andra.

På kommunens ansvar är cirka 90 kilometer gator på kommunens detaljplaneområden och cirka 25 kilometer cykelvägar.

Dessutom har kommunen skrivit underhållsavtal med 214 väglag i kommunen. Enligt avtalet sköter kommunen både sommar- och vinterunderhåll på cirka 273 kilometer enskilda vägar. Det juridiska ansvaret ligger ändå på väglaget.

– Om du kör sönder din bil på en enskild väg ska du kontakta väglaget. Alla väglag ska ha en vägvakt som kontaktar kommunen om de upptäcker brister i vägen, säger Hellund.

Han påpekar att underhållsavtalen med väglagen är ett frivilligt åtagande. Kommunen är inte skyldig att grusa, halksanda eller ploga enskilda vägar.

– Det är en goodwillgrej som kommunen gör kostnadsfritt, baserat på ett gammalt fullmäktigebeslut. Det är bara 4–6 procent av kommunerna i Finland som sköter enskilda vägar i nuläget.

Till väglagets uppgifter hör att sköta plogmarkeringarna, slätra växtligheten på vägrenarna och hålla vägområdet rent från sly. Väglaget tömmer också vägtrummor och håller bort snökarmar från frisiktsområdet i vägkorsningar.

Hur gör man då, om man är missnöjd med plogningen eller upptäcker en grop i vägen? Först lönar det sig att kolla vem som ansvarar för vägen. Det kan du göra på kartan ”Karta över Pedersöre” som finns på kommunens webbplats, under rubriken Boende & miljö / Tekniska verket / Vägar och trafik. Klickar man på vägar får man fram en ruta med uppgifter om vägen och vem som är väghållare. Använd pilarna i rutan för att bläddra i uppgifterna.

– Hittar du en grop i kommunens gata så går det att meddela det via Virhi-felanmälan i Pedersöre-appen.

Det är bättre än att ringa. Det går också bra att anmäla fel i vägbelysningen på kommunala gator via Virhi, säger Hellund.

När det gäller brister i statliga vägar hänvisar han till Vägtrafikantlinjen som är öppen dygnet runt på nummer **0200 2100**. Det finns också en elektronisk responskanal på adressen <https://liikenne.palautevayla.fi/feedback>, där man precis som i Virhi kan anmäla brister på en karta och bifoga ett foto.

– Om det är glashalt på Nådjärsvägen en morgon – ring Vägtrafikantlinjen. Budet går direkt till den ansvariga arbetsledaren på området, säger Hellund.

Med tanke på annalkande vinter och snöplogningen är det bra att komma ihåg att kommunen ska ploga totalt 430 kilometer vägar, då man räknar in kommunala gator, enskilda vägar, cykelvägar och gårdsvägar. Kommunen anlitar 17 entreprenörer som sköter underhållet i byarna. Det finns totalt cirka 34 fordon till förfogande för snösvängen.

– Vi börjar med huvudleder och cykelleder. Vi glömmer ingen väg, men det kan ta till eftermiddagen innan hela området är plogat, säger Hellund. ■

Miten vastuu teistä jakaantuu Pedersöressä?

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

Mikä on kunnan vastuu teiden rakentamisesta ja kunnossapidosta Pedersöressä – ja mitä valtio hoitaa? Otamme selvää käsitteistä kunnallistekniikan päällikön Stefan Hellundin kanssa.

TALVI ON OVELLA, mikä tarkoittaa Stefan Hellundille, että kuntalaisten yhteydenotot lisääntyvät. Lumentulon jälkeisenä aamuna monet soittavat ja esittävät mielipiteitään lumenauroksesta.

– Olen huomannut, että kuntalaisten ei ole helppo tietää, mitkä tiet kuuluvat valtiolle ja mitkä ovat kunnan vastuulla, Hellund sanoo.

Pedersören tieverkon voi jakaa kolmeen ryhmään: valtion tiet, kunnan ka-

dat ja yksityistiet. Valtio vastaa omista teistään ja kunta hoitaa kahden muun kunnossapidon.

Kunnan vastuulla on noin 90 kilometriä katuja kunnan kaava-alueilla ja noin 25 kilometriä pyöräteitä.

Lisäksi kunta on allekirjoittanut kunnossapitosopimuksen 214 tiekunnan kanssa. Sopimuksen mukaan kunta huolehtii yksityisteiden kesä- ja talvikunnossapidosta noin 273 ki-

— Om det är glashalt på Nådjärvvägen en morgon – ring Vägtrafikantlinjen.

— *Ilmoitus menee suoraan alueen vastaavalle työnohtajalle.*

STEFAN HELLUND

lometrin matkalta. Juridinen vastuu on kuitenkin tiekunnalla.

– Jos autosi rikkoutuu yksityistiellä, sinun tulee ottaa yhteyttä tiekuntaan. Kaikilla tiekunnilla tulee olla tievahti, joka ottaa yhteyttä kuntaan, jos he havaitsevat puutteita tiessä, Hellund sanoo.

Hän huomauttaa, että kunnossapitosopimus tiekunnan kanssa on vapaaehtoinen sitoumus. Kunta ei ole velvollinen levittämään soraa, hiekoittamaan tai auraamaan yksityisteitä.

– Se on hyvän tahdon asia, jonka kunta tekee maksutta vanhan valtuustopäätöksen perusteella.

← Kommunaltekniska chefen Stefan Hellund får ibland samtal om brister på Centrumvägen i Källby, men faktum är att responsen borde riktas till NTM-centralen. Vägen är på statens ansvar.

← Kunnallistekniikan päällikkö Stefan Hellund saa toisinaan puheluita ongelmista Kolpin Keskustiellä, mutta tosiasia on, että palaute pitäisi osoittaa ELY-keskukselle. Tie on valtion vastuulla.

Suomessa vain 4–6 prosenttia kunnista hoitaa nykyään yksityisteitä.

Tiekunnan tehtäviin kuuluu vastata aurasmerkeistä, niittää kasvillisuutta tienpientareilta ja pitää tiealue puhtaina vesikosta. Tie kunta tyhjä myös tie-ruummut ja pitää lumivallit pois tienristeiden näkemäalueilta.

Mitä tehdä, jos on tyytymätön auraukseen tai havaitsee kuopan tiessä? Ensin kannattaa tarkistaa, kuka vastaa tiestä. Sen voi tarkistaa Pedersören kartasta, joka löytyy kunnan verkkosivustolta kohdasta Asuminen & ympäristö / Tekninen virasto / Tie ja liikenne. Tietä napsauttamalla näkyviin tulee ruutu, jossa on tietoa tiestä ja siitä, kuka on tienpitäjä. Voit selata ruudun tietoja nuolten avulla.

– Jos havaitset kuopan kunnan kadulla, voit ilmoittaa siitä Virhi-palvelun kautta Pedersöre-sovelluksessa. Se on parempi tapa kuin soittaa. Voit ilmoittaa Virhin kautta myös katuvalaistusviasta kunnan kaduilla, Hellund sanoo.

Jos kyse on valtion teistä, yhteyttä tulee ottaa Tienkäyttäjän linjaan numeroon 0200 2100. Palvelu on avoinna ympäri vuorokauden. Käytettävissä on myös sähköinen palauteväylä osoitteessa <https://liikenne.palautevayla.fi/feedback>, jossa voi ilmoittaa ongelmista Virhin tapaan kartalla ja liittää mukaan kuvan.

– Jos Nådjärventie on aamulla liukas, soita Tienkäyttäjän linjalle. Ilmoitus menee suoraan alueen vastaavalle työnohtajalle, Hellund sanoo.

Lähestyvää talvea ja lumenauraus-ta ajatellen on hyvä muistaa, että kunta auraa yhteensä 430 kilometriä teitä, kun mukaan lasketaan kunnan kadut, yksityistiet, pyörätiet ja pihatiet. Kunta käyttää 17 urakoitsijaa, jotka hoitavat kunnossapitoa kylissä. Lumenajoporukan käytössä on yhteensä 34 ajoneuvoa.

– Aloitamme pääteistä ja pyöräteistä. Emme unohda yhtään tietä, mutta voi kestää iltapäivään, ennen kuin koko alue on aurattu, Hellund sanoo. ■

← Dennis Rönngård leder kören tillsammans med MI:s musiklärare Mikael Björklund

← Dennis Rönngård johtaa kuoroa yhdessä kansalaisopiston musiikinopettaja Mikael Björklundin kanssa.

Gränslösgänget hyllar kärleken

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Snart är det dags för en ny Gränslöskonsert. Söndagen den 12 februari 2023 ställer sig kören på scenen – och hyllar kärleken.

VAD PASSAR VÄL bättre som tema än kärlek, när konserten ordnas i så nära anslutning till Alla hjärtans dag, som är den 14 februari. Publiken kommer att få höra kärlekssånger både på svenska och engelska.

– Repertoaren består av låtar som körmedlemmarna själva fått vara med och välja, säger Dennis Rönngård.

Han och Mikael Björklund leder

kören, som samlar personer med funktionsvariation. Kören och konserten ordnas i Pedersöre medborgarinstitutets regi.

Ledarduon kommer att börja öva in sångerna som ska framföras tillsammans med konsertens verkliga stjärnor, Gränslöskören, direkt efter nyår.

Proffsiga musiker från MI och musikhuset i Jakobstad står för ackompanjemanget. Det blir även

gästframträdanden av lokala solister. Konserten ordnas som tidigare år i Anderssensalen i Sursik skola.

Rönngård och Björklund ser verkligen fram emot körövningarna och konserten.

– Det är otroligt givande att få vara en av ledarna för Gränslösgänget, säger Rönngård.

Det är nu sjätte gången som Gränslöskonserten arrangeras. Senast det begav sig var i december 2021 när kören gav en julkonsert.

– All vinst från konserten går som tidigare oavkortat till välgörande ändamål, säger Rönngård. ■

Gränslös-kuoro juhlistaa rakkautta

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

Pian on taas Gränslös-konsertin aika. Kuoro astuu lavalle sunnuntaina 12. helmikuuta 2023 – ja juhlistaa rakkautta.

MIKÄ SOPISIKAAN PAREMMIN aiheeksi kuin rakkaus, kun konsertti järjestetään niin lähellä ystävänpäivää, joka on 14. helmikuuta. Yleisö pääsee kuulemaan rakkauslauluja ruotsiksi ja englanniksi.

– Ohjelmisto koostuu kappaleista, joiden valinnassa kuoron jäsenet ovat saaneet olla mukana, Dennis Rönngård sanoo.

Hän ja Mikael Björklund johtavat kuoroa, johon kuuluu vammaisia henkilöitä. Kuoro ja konsertti järjestetään Pedersören kansalaisopiston johdolla.

Johtokaksikko alkaa harjoitella heti uuden vuoden jälkeen lauluja, jotka esitetään yhdessä konsertin todellisten tähtien eli Gränslös-kuoron kanssa.

Kansalaisopiston ja Pietarsaaren musiikkitalon ammattimuusikot vastaavat säestyksestä. Konsertissa esiintyy

vierailijoina myös paikallisia solisteja.

Konsertti järjestetään aiempien vuosien tapaan Sursikin koulun Anderssen-salissa.

Rönngård ja Björklund odottavat innolla kuoroharjoituksia ja konserttia.

– Gränslös-kuoron johtajana oleminen on uskomattoman antoisaa, Rönngård sanoo.

Gränslös-konsertti järjestetään nyt seitsemännen kerran. Viimeksi kuoro piti joulukonsertin joulukuussa 2021.

– Konsertin tuotto menee lyhentämättömänä hyväntekeväisyyteen kuten aiemminkin, Rönngård sanoo. ■

En hel dag för seniorer på Sursickbacken i april

Lägg datumet lördagen den 22 april 2023 på minnet! Då blir det festival på Sursickbacken. Nejdens seniorer bjuds på aktiviteter och föreläsningar i varierande omfattning.

TEXT

Pia Boström

FOTO

Dennis Rönngård

FÖRETAG OCH ORGANISATIONER kommer att finnas på plats för att presentera allt från resor till datastöd och hjälpmedel. Yrkesakademiens studerande medverkar med olika provtagningar och test. Dessutom utlovas

information om Österbottens välfärdsområde och viktiga kontaktuppgifter, för att alla lättare ska få en klarare uppfattning om det nya systemet med vård och omsorg i Österbotten.

För att riktigt få till festivalstämning ska det naturligtvis vara sång och musik. Både allsång och musikframträdanden ingår i programmet. På listan finns också en modeshow och dansuppvisningar, liksom en paneldiskussion kallad ”De äldres råd”.

Seniorerna har möjlighet att testa olika fysiska aktiviteter vid så kallade ”pröva på stationer” i Sportis. Delta-garna kan välja bland petanque och sittdans, eller kanske lite gymträning eller golf? Ingen behöver koka mat den dagen för man kan köpa soppa och kaffe på plats.

Dagen planeras av pensionärsföreningarna i Esse, Pedersöre och Purmo tillsammans med kommunens äldreråd och kulturavdelningen vid AX. Planeringen inleddes i september och det har funnits gott om idéer. Föreningar och företag kommer att få en inbjudan att medverka och arrangörerna är öppna för ytterligare förslag – så att dagen ger alla närvarande en riktig festivalkänsla. ■

← Det här är delar av det gäng som planerar programmet för seniorfestivalen i april. Programmet ska bjuda på stimulans för både kropp och knopp.

← Kuvassa on osa porukasta, joka suunnittelee huhtikuun seniorifestivaalin ohjelmaa. Ohjelma tarjoaa piristystä keholle ja pääkopalle.

Senioripäivä Sursikinmäellä huhtikuussa

TEXT

Pia Boström

FOTO

Dennis Rönngård

Merkitse lauantai 22. huhtikuuta 2023 kalenteriin! Silloin pidetään festivaalit Sursikinmäellä. Alueen seniorit kutsutaan aktiviteettien ja luentojen pariin.

PAIKALLA ON YRITYKSIÄ ja organisaatioita, jotka esittelevät kaikkea matkoisista tietokonetukeen ja apuvälineisiin. Yr-

kesakademiin opiskelijat ovat mukana ottamassa näytteitä ja tekemässä testejä. Lisäksi luvassa on tietoa Pohjanmaan hyvinvointialueesta ja tärkeistä yhteystiedoista, jotta kaikki saavat selvimmän kuvan uudesta sote-järjestelmästä Pohjanmaalla.

Festivaalitunnelmaa luodaan laululla ja musiikilla. Ohjelmaan sisältyy sekä yhteislaulua että musiikkiesityksiä. Ohjelmassa on myös muotishow ja tanssiesityksiä sekä paneelikeskustelu.

Senioreilla on mahdollisuus kokeilla erilaisia fyysisiä aktiviteetteja niin kutsutuilla kokeiluasemilla Sportiksel-

la. Osallistujat voivat valita petankin ja istumatanssin tai kokeilla vaikkapa kuntosaliharjoittelua tai golfia. Ruokaa ei tarvitse laittaa festivaalipäivänä, sillä paikan päällä voi ostaa keittoja ja kahvia.

Päivän suunnittelusta vastaavat Ähtävän, Pedersören ja Purmon eläkeläisyhdistykset yhdessä kunnan vanhusneuvoston ja AXin kulttuuriosaston kanssa. Suunnittelu alkoi syyskuussa, ja ideoita on riittänyt. Yhdistykset ja yritykset saavat osallistumiskutsun, ja järjestäjät ovat avoimia lisäehdotuksille – jotta päivä tarjoaa kaikille läsnäolijoille oikean festivaalitunnelman. ■

Lek och lär på ukrainska i Pedersöre MI

Viktoriiia Zaporozhets studerar till närvårdare vid YA med kompetensområdet Barn och unga. Hon gör sin praktik i Språkbadsskolan i Jakobstad och drar MI-kurser som heter Lek och lär på ukrainska.

TEXT & FOTO
Pia Boström

VIKTORIIIA HAR NOTERAT att barn leker ganska lika oberoende av språk. När hon samlar ukrainska barn till förskolan i Sandsund på måndagskvällar leker Timo från Kannus med Micha från Jakobstad och Mark från Esse. Sammanlagt deltar åtta barn, som alla råkar vara pojkar, från olika håll i nejden.

Viktoriiia håller i leken och styr upp programmet så att ett lärmoment alltid ingår. Det kan handla om färger, siffror, djur eller ansiktsord som barnen laborerar med på olika sätt.

När vi besökte kursen en kväll i oktober var det just ord för olika ansiktsdelar som barnen lärde sig. De ritade och klippte ut ögon, näsa och mun som de limmade fast på en blivande farsdagshälsning.

Föräldrarna uppskattar MI-kursen och skulle gärna komma fler gånger per vecka om det var möjligt. De sitter gärna och diskuterar medan Viktoriiia har hand om barnens lärande via lek.

Viktoriiia betonar vikten av att samarbeta, hjälpas åt och hjälpa till hemma. Ibland bjuder hon in föräldrarna i leken, som när de leker restaurang och barnen är servitörer. De berättar för föräldrarna vilken maträtt som serveras och blandar in olika dialekter eller språk. Det spelar ingen roll om det kommer ryska ord blandat med ukrainska. MI-kursen ger barnen möjlighet att bibehålla sin känsla för det egna hemlandet samtidigt som den viktiga inlärningsperioden i livet inträffar. ■

→ Timo, Misha och Mark tycker om att bygga lego på ukrainska tillsammans med Viktoriiia.

→ Timosta, Mishasta ja Markista on kiva rakentaa legoilla ukrainaksi yhdessä Viktoriiian kanssa.

TEKSTI & KUVA
Pia Boström

Leikkiä ja oppimista ukrainaksi Pedersören kansalaisopistossa

Viktoriiia Zaporozhets opiskellessa lähiohittajaksi YA:ssa osaamisalana lapset ja nuoret. Hän suorittaa harjoittelunsa Kielikylpykoulussa Pietarsaareissa ja vetää kansalaisopistossa kurssia nimeltä Lek och lär på ukrainska.

VIKTORIIIA ON HUOMANNUT, että lapset leikkivät aika samalla tavalla kielestä riippumatta. Kun ukrainalaiset lapset kokoontuvat Sandsundin esikouluun maanantai-iltaisin, leikkimässä ovat Timo Kannuksesta, Micha Pietarsaaresta ja Mark Ähtävältä. Kurssille osallistuu yhteensä kahdeksan lasta eri puolilta lähiseutua. He kaikki sattuvat olemaan poikia.

Viktoriiia ohjaa leikkiä niin, että siihen sisältyy aina oppimishetki. Kyse voi olla väreistä, numeroista, eläimistä tai kasvon osien nimistä, joiden parissa lapset puuhailevat eri tavoilla.

Kun vierailimme kurssilla eräänä lokakuun iltana, lapset olivat opettelemassa juuri kasvon osien nimiä. He piirsivät ja leikkasivat silmät, nenän ja suun, jotka he liimasivat kiinni isänpäiväkorttiin.

Vanhemmat arvostavat kurssia, ja tulisivat mielellään useita kertoja viikossa, jos se olisi mahdollista. He istuvat ja keskustelelevat mielellään sillä aikaa kun Viktoriiia opettaa lapsia leikin kautta.

Viktoriiia painottaa yhteistyön, toisten auttamisen ja kotona auttamisen tärkeyttä. Toisinaan hän kutsuu vanhemmat mukaan leikkiin, kuten silloin, kun he leikkivät ravintolaa ja lapset ovat tarjoilijoita. He kertovat vanhemmille, mitä ruokalajia on tarjolla. Puheeseen sekoittuu eri murteita tai kieliä. Ei ole väliä, jos venäjän sanoja sekoituu ukrainaankin. Kansalaisopiston kurssi antaa lapsille mahdollisuuden säilyttää yhteys omaan kotimaahan samalla kun elämässä on meneillään tärkeä oppimisvaihe. ■

MI:s kurskatalog når hemmen i mellandagarna

PEDERSÖRE MI:S NYA kursprogram för våren 2023 delas ut till alla hushåll i kommunen i mellandagarna. Katalogen kan också hämtas från alla bibliotek i nejden. Kursprogrammet publiceras på MI:s hemsida mi.pedersore.fi den 20 december. Anmälan till vårens nya kurser och föreläsningar öppnar måndagen den 2 januari kl. 9.00 via hemsidan, på tel. 06-7850 275 eller 06-7850 274.

Föreläsningar

Är du nyfiken på vad som väntar? Här följer ett axplock av vårterminens föreläsningar:

28.1 OCH 29.4, lördag kl. 13.00–16.30 i Kulturhuset AX. **FÖDA UTAN RÄDSLOR**, med Emma With-Hällund, barnmorska och certifierad Föda Utan Rädsla-instruktör. Profylaxkurser för dig eller er som väntar barn under våren eller sommaren. Man väljer endera kursdatum.

14.2 KL. 19.00, Anderssensalen, Sursik skola. **TRÄNA DIN INRE KONDITION – LYFT DIG SJÄLV OCH ANDRA**, med Tomas Gunnarsson, en av Sveriges populäraste föreläsare och mental tränare. På ett inspirerande och pedagogiskt sätt visar han hur man tränar den inre konditionen för att lyfta sig själv och andra. Han delar med sig av sina egna erfarenheter och ger konkreta tips på hur man får relationerna både på och utanför arbetsplatsen att blomstra. En föreläsning för alla som möter olika människor i vardagen, både professionellt och privat.

8.3 KL. 19.00, Kulturhuset AX. **NÄR ÄGGEN TAR SLUT**. Föreläsning med klimakteriecoachen Eva-Lotta Backman, som ger information om hur olika klimakteriet berör kvinnor och vad man kan göra för att må bra.

18.3 KL. 14.00, Kulturhuset AX. **ATT BYGGA SIN EGEN HUSBIL OCH LEVA VANLIFE – EN DRÖM SOM BLEV VERKLIGHET** med Emma och Ron Lönnqvist, som berättar om hur deras husbilsbygge växte fram och om vad de upplevde under sitt tre månader långa äventyr i Sverige, Danmark och Norge. Deltagarna får även möjlighet att ta sig en titt på vanen och ställa frågor om bygget och resan.

23.3 KL. 19.00, Kulturhuset AX. **FRÅN RÄDSLOR OCH TABUN TILL POSITVA TANKAR**, med sjukskötare och familje- och psykoterapeut Thomas Källund. En föreläsning kring rädslor och fördomar om psykisk ohälsa. Föreläsningen ordnas i samarbete med EDUnova.

12.4 KL. 18.30, Kulturhuset AX. **SOLPANELER FÖR BÅT OCH SOMMARSTUGA** med Emil Finne. Favorit i repris! Nu ännu mer aktuell. Vi går under föreläsningen igenom olika typer av solpaneler och kringutrustning som finns för att bygga ett fungerande solesystem till sommarstuga eller båt.

20.4 KL. 18.30 i Kulturhuset AX. **KONTINUITETSSKOGSBRUK** med Anders Sulkakoski. Under föreläsningen berättar Sulkakoski om möjligheter och utmaningar med kontinuitetsskogsbruk, ger information om plockhuggning, luckhuggning. Ett studiebesök till kommunens skog i Skutnabba ordnas lördagen den 22.4.

↑ Husbilsbyggarna Emma och Ron Lönnqvist visar upp sin van på föreläsningen **ATT BYGGA SIN EGEN HUSBIL OCH LEVA VANLIFE – EN DRÖM SOM BLEV VERKLIGHET**.

↑ Möt författaren Maria Turtschaninoff och yogaläraren Christin Furu på evenemanget **RÖTTER – EN DAGSRETREAT MED YOGA OCH LITTERATUR**.

Evenemang under vårterminen

12.2, SÖNDAG KL. 14.00 i Anderssensalen, **GRÄNSLÖS KÄRLEK**. Konsert med Gränslöskören under ledning av Dennis Rönngård samt lokala artister och musiker.

25.3, LÖRDAG KL. 9.30–13.00, Kulturhuset AX, **YOGA & INTUITIV MÅLNING**, med Nathalie Aurén. En lördag med fokus på rörelse och kreativt skapande. Workshop i yoga och sedan i intuitiv målning.

1.4, LÖRDAG KL. 9.00–15.00 i Lepplax samlingshus, **RÖTTER – EN DAGSRETREAT MED YOGA OCH LITTERATUR** med författaren Maria Turtschaninoff och yogaläraren Christin Furu. Vi utforskar temat rötter genom både grundande yoga och samtal om den nyutkomna romanen Arvejord. Naturbad med alla sinnen utomhus, lunch och fika.

20.4 KL. 18.00, Anderssensalen, **VÅRKONSERT** med deltagare från MI:s kurser i solosång, showdans och Dance Mashup, fiddlare och dragspelsgruppen uppträder. Fritt inträde.

Böcker om död och ledsamheter i specialhylla

TEXT & FOTO
Malin Henricson

Barnböcker som handlar om krig, död, sjukdomar och andra ledsamheter har en egen hylla i huvudbiblioteket i Bennäs.

DEN SÅ KALLADE svåra ämnenhyllan finns intill barnavdelningen, men ändå avskild från de fack och bokhyllor där barnen själva lätt väljer böcker åt sig.

Specialbibliotekarien Lisa Ahlvik fick idén om svåra ämnenhyllan från kollegor i Kronoby. Syftet är att förvarna föräldrar om att det handlar om böcker som kan orsaka diskussion och djupa tankar.

– Vi vill ha de här böckerna på ett skilt ställe, så att vårdnadshavare är medvetna och förberedda om de lånar hem boken, säger Ahlvik.

Hon plockar fram en bok som exempel. Den heter ”Draken” och har en spännande pärmbild som säkert kan vara lockande för en treåring att låna hem.

– ”Draken” handlar om en våldsam förälder och de rädsor som det kan förorsaka. Om den står i den vanliga hyllan kanske föräldern blir ställd och inte vet hur hen ska förhålla sig

till innehållet när man läser boken hemma, säger Ahlvik.

Efter Rysslands attack på Ukraina har efterfrågan på böcker med temat krig ökat. När skolorna i Pedersöre hade ett projekt om sexuella trakasserier köpte biblioteket in litteratur på det temat. Boken ”Barnen i kramdalen” är ett exempel.

– I den står att kramar är bra, men bara om du själv vill, säger Ahlvik.

Bilderböckerna är i princip avsedda för barn i åldern 0–6 år. Ahlvik tycker att de kan användas mycket högre upp i åldrarna, till exempel som pedagogiskt material i skolorna.

Böckerna i svåra ämnenhyllan är märkta med en egen symbol, som kommer från webbsidan *barnensbibliotek.se*. Ett litet utbud med motsvarande böcker finns också på finska.

Biblioteket tar gärna emot förslag eller önskemål om ämnen eller böcker som kunde finnas i svåra ämnenhyllan. ■

TEKSTI & KUVA
Malin Henricson

↓ Specialbibliotekarie Lisa Ahlvik tar gärna emot tips och förslag på böcker eller ämnen som skulle passa i hyllan med svåra ämnen.

↓ Erikoiskirjastonhoitaja Lisa Ahlvik ottaa mielellään vastaan vinkkejä ja ehdotuksia kirjoista tai aiheista, jotka sopisivat vaikeiden aiheiden hyllyyn.

← Böckerna i hyllan med svåra ämnen är märkta med en symbol på bokryggen.

← Vaikeiden aiheiden hyllyn kirjat on merkitty symbolilla.

Erikoishyllyllä on kirjoja vaikeista aiheista

Pännäisten pääkirjastossa on oma hylly lastenkirjoille, jotka käsittelevät sotaa, kuolemaa, sairauksia ja muita murheellisia aiheita.

NIIN KUTSUTTU VAIKEIDEN aiheiden hylly on lastenosaston vieressä, mutta silti erillään lokeroista ja kirjahyllyistä, joista lapset valitsevat kirjoja itselleen.

Erikoiskirjastonhoitaja Lisa Ahlvik sai idean vaikeiden aiheiden hyllystä kollegoiltaan Kruunupyystä. Tarkoituksena on varoittaa aikuisia siitä, että kyse on kirjoista, jotka voivat herättää keskustelua ja syviä mietteitä.

– Haluamme pitää nämä kirjat eri paikassa, jotta huoltajat ovat tietoisia ja valmistautuneita, jos he lainaavat kirjan kotiin, Ahlvik sanoo.

Hän ottaa esiin yhden kirjan esimerkiksi. Sen nimi on ”Draken”, ja sen jännittävä kansikuva voi houkutella kolmevuotiaan lainaamaan kirjan kotiin.

– ”Draken”-kirjan aiheena on väkivaltainen vanhempi ja pelot, joita se voi aiheuttaa. Jos kirja olisi tavallisessa hyllyssä, vanhemmat saattaisivat jäädä sanattomiksi eivätkä he tietäisi, miten suhtautua sisältöön, kun kirjaa luetaan kotona, Ahlvik sanoo.

Sotaa käsittelevien kirjojen kysyntä on kasvanut Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Kun Pedersören kouluilla oli seksuaalista häirintää koskeva projekti, kirjasto osti aiheita käsittelevää kirjallisuutta. Tällainen kirja on esimerkiksi ”Barnen i kramdalen”.

– Kirjassa kerrotaan, että halaus on hyvä asia, mutta vain jos itse haluat, Ahlvik sanoo.

Kuvakirjat ovat periaatteessa tarkoitettuja 0–6-vuotiaille lapsille. Ahlvikin mielestä niitä voi käyttää vanhemmillekin lapsille, esimerkiksi opetusmateriaalina kouluissa.

Vaikeiden aiheiden hyllyssä olevat kirjat on merkitty omalla symbolilla, joka on peräisin verkkosivustolta *barnensbibliotek.se*. Pieni valikoima vastaavia kirjoja on myös suomeksi.

Kirjasto ottaa mielellään vastaan ehdotuksia tai toiveita aiheista tai kirjoista, jotka sopisivat vaikeiden aiheiden hyllyyn. ■

Nytt på Pedersörehyllan 2022

I HUVUDBIBLIOTEKETS HEMBYGDSSAMLING samlar vi material om Pedersöre eller material som har producerats av Pedersörebor. Från slutet av oktober 2021 till början av november 2022 har vi skaffat eller fått nedanstående verk som gåva. Tack för alla tips och donationer!

Utta Pedersörehyllissä 2022

PÄÄKIRJASTON KOTISEUTUKOKOELMAAN KERÄÄMME pedersöreaiheista kirjallisuutta. Alla olevassa luettelossa ovat mukana hankinnat ajalta lokakuu 2021 – marraskuu 2022. Kiitämme kaikista lahjoituksista ja vinkeistä!

AHLSKOG, MALENA: *Oscar*.

BISTRÖM, ANNA & WASSHOLM, JOHANNA (REDAKTÖRER): *Historiska och litteraturhistoriska studier*. 97.

HOLMGÅRD, SANDRA: *Då vi bara hade nu*.

KARLSSON, GÖSTA: *Från tonårssoldat till krigsveteran*.

KARV, THOMAS & BACKSTRÖM, JENNY (REDAKTÖRER): *Svenskfinland i pandemitider: resultat från den finlandssvenska medborgarpanelen Barometern 2020–2022*.

KOKKONIEMI, SEPPO: *Kolme kirkkoa kolme vuosisataa*. Bok om Pedersöre, Kristinestad och Purmo kyrkor.

KÄLLMAN, CARL G.: *Universums under vers II: en kort introduktion till astronomi*.

LUND, ANNIKA (TIDNINGSREDAKTÖR) & KÄLLMAN, CARL-JOHAN (ORDFÖRANDE): *Tjuugo år under stjärnorna*. Astronomiföreningen Katternö Skywatchers rf 20-års jubileumskrift som ger en inblick i föreningens verksamhet.

OLIN, K-G.: *En ny värld*. Del 2, Plock ur finlandssvenskarnas historia i Australien, Nya Zeeland och Stilla havet.

SALO, BORIS: *Den stora berättelsen: en vandring genom Markusevangeliet*.

SANDELL, KARIN: *Parasiter och "bättre folk": affekt i näthatt mot det svenska i Finland*. Doktorsavhandling.

STRANDÉN-BACKA, SOFIE: *Minnesvärt: Viitt å breitt från Esse*.

ÅSTRAND, BO-GÖRAN: *Brev i brytningstider*.

ÖSTMAN, HANNA: *Anders Pass: pro gradu-avhandling i kyrkohistoria*.

ÖVERFORS, ULF: *Ljuset från Esse: Esse Elektro-Kraft Ab 100 år*.

Galleri Bruno

GALLERIA BRUNO

Kommande utställningar – Tulevat näyttelyt

JANUARI – *Tammikuu*
Gun Österbacka & Ulrica Wiik
Fotografier / *Valokuvia*

FEBRUARI – *Helmikuu*
Gunilla Björklund
Naturfotografier / *Luontokuvia*

MARS – *Maaliskuu*
Brodyrgruppen
Fribroderi / *Kirjontaa*

APRIL – *Huhtikuu*
Eva Grahn
Kollagekonst / *Kollaasitaidetta*

MAJ – *Toukokuu*
Carita Schütten
Akvareller / *Akvarelleja*

JUNI – *Kesäkuu*
Ann-Britt Kronqvist & Irmeli Räsänen
Målningar / *Maalauksia*

JULI – *Heinäkuu*
Elin Löf
Akrylmålningar /
Akryylimaalauksia

AUGUSTI – *Elokuu*
Marina & Linda Lillqvist
Akvareller, blyertsteckningar,
handarbeten /
*Akvarelleja, lyijykynäpiirroksia,
käsitöitä*

VILL DU STÄLLA UT?
Kontakta biblioteket tel. 044
7338 830 eller bibl.pedersore@pedersore.fi.

HALUATKO PITÄÄ NÄYTTELYN?
Ota yhteyttä kirjastoon puh. 044
7338 830 tai bibl.pedersore@pedersore.fi.

Litterära hotspots i Pedersöre

VILL DU TA en litterär tur genom Pedersöre? I slutet av nästa år kommer det att bli möjligt med hjälp av projektet Litterära hotspots i Pedersöre som pågår på Pedersöre kommunbibliotek.

Biblioteket vill lyfta fram de lokala författarna och deras berättelser och samtidigt slå ett slag för läsandet och lokalhistorien.

Materialet som produceras inom projektet kommer att samlas i ett häfte med karta över kommunen, på vilken speciella platser som förekommer i författarnas texter är utmärkta.

De litterära hotspotsen kommer man att kunna ta del av genom texter och illustrationer eller som inlästa texter i ljudfiler som finns i QR-koder i häftet.

Materialet kommer att finnas tillgängligt i pappersform och digitalt på bibliotekets webbsida, vilket gör att man kan göra den litterära turen där hemma i soffan eller resa runt i kommunen med hjälp av materialet och uppleva närmiljön. ■

Kirjallisuuskierros Pedersöressä

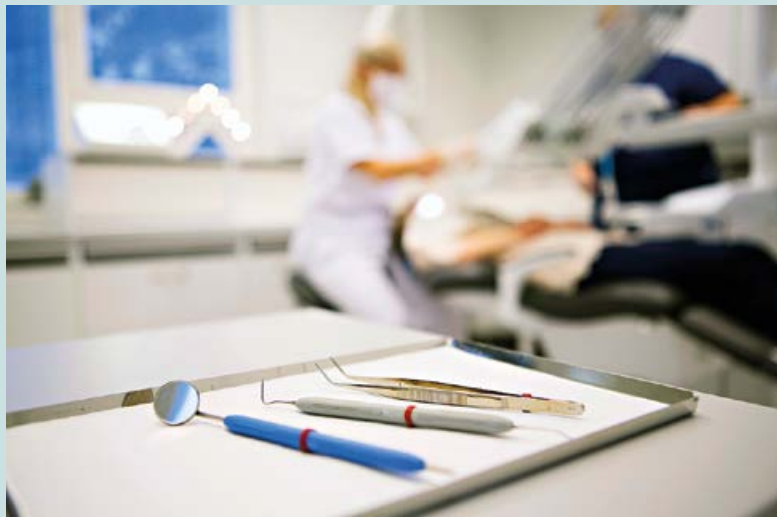
HALUATKO TEHDÄ kirjallisuuskierroksen Pedersöressä? Ensi vuoden lopussa se on mahdollista Pedersören kunnankirjaston ”Litterära hotspots i Pedersöre”-hankkeen avulla.

Kirjasto haluaa nostaa esiin paikallisia kirjailijoita ja heidän kertomuksiaan sekä samalla puhua lukemisen ja paikallishistorian puolesta.

Hankkeen puitteissa tuotettava materiaali kerätään vihkoksi, jossa on kunnan kartta. Karttaan merkitään paikat, jotka esiintyvät kirjailijoiden teksteissä.

Näihin paikkoihin voi tutustua tekstien ja kuvien avulla tai kuuntelemalla äänitiedostoja, jotka voi ladata vihkon QR-koodeilla.

Materiaali tulee olemaan saatavilla paperimuodossa ja digitaalisesti kirjaston verkkosivuilla. Voit tehdä kirjallisuuskierroksen kotisohvalta käsin tai matkata ympäri kuntaa ja kokea lähiympäristön. ■

Hej Pedersörebo!

Ta vara på de viktigaste telefonnumren till social- och hälsovården inom Österbottens välfärdsområde.

BEDÖMNING AV VÅRDBEHOV 06 218 9000

I samband med att du får ditt vårdbehov bedömt kan du även få egenvårdsanvisningar. Du kan också ges upplysning om vilken vårdenhet du ska kontakta vid behov.

JAKOBSTAD, LARSMO OCH PEDERSÖRE HÄLSOVÅRDSCENTRAL 06 786 1333 Vardagar kl. 8–16.

MUNHÄLSOVÅRDENS TIDSBESTÄLLNING 06 218 9100 Må–to 7.30–16, fre 7.30–15.

TIDSBOKNING TILL MUNHÄLSOVÅRD, MALMSKA 06 786 1301

JOURHJÄLPEN 116 117

Betjänar varje dag dygnet runt. När din egen hälsostation är stängd kan du ta kontakt med jourhjälp om du får akuta hälsoproblem. Ring Jourhjälp om du söker dig till jourmottagningen.

ALLMÄNNA NÖDNUMRET 112

Betjänar dig varje dag dygnet runt. Ring det allmänna nödnumret om du behöver hjälp genast.

VÄLFÄRDSOMRÅDETS VÄXEL 06 218 1111

BEDÖMNING AV VUXNAS BEHOV AV SOCIALSERVICE 044 403 8573

Vardagar kl. 10–11.

Om du är vuxen och behöver stöd i din livssituation kan du ringa en socialarbetare för att diskutera och starta en bedömning av ditt servicebehov. Infoluckan är öppen dagligen kl. 9–12.

BEDÖMNING AV BEHOVET AV BARN- OCH FAMILJESOCIALARBETE 040 805 1726

Vardagar kl. 8–16.

Familjen kan själv ringa för att få hjälp med sin livssituation. Även utomstående personer kan ta kontakt om de är oroad för barn.

SOCIAL- OCH KRISJOUREN 06 218 9555

Betjänar varje dag dygnet runt. Ring om du omedelbart behöver hjälp eller behöver få socialmyndigheterna att omedelbart göra en bedömning och vidta åtgärder. Exempelvis i samband med brådskande barnskyddsfrågor, våld i familj eller i en nära relation eller i samband med allvarliga krissituationer.

HEMVÅRD

Om du är i behov av hemvård eller stödtjänster kontakta servicehandlingen 06 786 2660. Vardagar kl. 8.30–11.30.

Om du redan är klient inom hemvården kontakta hemvårdsledaren i ditt område: Bennäs och Purmo 050 528 8052 och Esse 040 805 1936.

Ansökningar om stöd för närstående (för dem som vårdar en anhörig som är över 65 år) 06 786 2645
Må, ons–to kl. 8–9.

ÖSTERBOTTENS VÄLFÄRDSOMRÅDE, uppdaterad 3.11.2022.

Hei pedersöreläinen!

Ota tästä talteen Pohjanmaan hyvinvointialueen tärkeimmät sosiaali- ja terveydenhuollon puhelinnumerot.

HOIDON TARPEEN ARVIOINTI 06 218 9000

Soiton yhteydessä arvioidaan hoidontarve, annetaan terveyteen ja sairauteen liittyviä itsehoito-ohjeita ja ohjataan tarvittaessa ottamaan yhteyttä oikeaan hoitopaikkaan.

TERVEYSKESKUS – PIETARSAARI, LUOTO JA PEDERSÖRE 06 786 1333

Arkisin klo 8–16.

SUUN TERVEYDENHUOLLON AJANVARAUS 06 218 9100

Ma–to klo 7.30–16, pe klo 7.30–15.

SUUN TERVEYDENHUOLLON AJANVARAUS, MALMSKA 06 786 1301

PÄIVYSTYSAPU 116 117

Palvelee joka päivä vuorokauden ympäri. Kun oma terveysasemasi on kiinni, saat apua äkillisiin terveysongelmiin päivystysapunumerosta. Soita päivystysapuun ennen päivystykseen hakeutumista.

YLEINEN HÄTÄNUMERO 112

Palvelee joka päivä vuorokauden ympäri. Soita yleiseen hätänumeroon, jos tarvitset apua heti.

HYVINVOINTIALUEEN VAIHDE 06 218 1111

SOSIAALIHUOLLON PALVELUTARPEEN ARVIOINTI AIKUISILLE 044 403 8573

Arkisin klo 10–11. Jos olet aikuinen ja tarvitset tukea elämäntilanteessasi, voit ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään keskustellaksesi ja saadaksesi alulle palvelutarpeen arvioinnin. Infoluukku on auki päivittäin klo. 9–12.

LAPSI- JA PERHESOSIAALITYÖN PALVELUTARPEEN ARVIOINTI 040 805 1726

Arkisin klo 8–16. Perhe voi itse soittaa saadakseen apua elämäntilanteeseensa. Myös ulkopuoliset henkilöt voivat ottaa yhteyttä ollessaan huolissaan lapsesta.

SOSIAALI- JA KRIISIPÄIVYSTYS 06 218 9555

Palvelee joka päivä vuorokauden ympäri. Soita, jos apua ja sosiaaliviranomaisen arvioita ja toimenpiteitä tarvitaan välittömästi. Esimerkiksi kiireellisissä lastensuojeluasioissa, perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä tilanteissa tai vakavassa kriisitilanteessa.

KOTIHOITO

Jos tarvitset kotihoitoa tai tukipalveluita soita 06 786 2660. Arkisin klo 8.30–11.30.

Nykyinen asiakas: ota yhteyttä alueesi kotihoidon ohjaajaan: Pännäinen ja Purmo 050 528 8052 ja Ähtävä 040 805 1936.

Jos olet lähiomainen yli 65-vuotiaalle, voit tehdä tukihakemuksen numeroon 06 786 2645.

Ma, ke–to klo 8–9.

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE, päivitetty 3.11.2022.

					AGI-TATOR	LEON SOM SKREV	FISK	SKÖTA OM VET MYCKET OM ÖRAT	BMA 2022	
					→					TÄVLINGSBANA
					FNYSA					
					FILMER					
						SMILA ENGELSK TITEL				
↘	CHANSON HÄRM-LÖSA		Flick-NAMN	ÄTTLING DUNDRÄ						
VERKLIGHETS-FLYKT	↓	UNDER SÖKNING AV TJOCK-TARMEN	STOLTA TRADITIONER	↘	HÄLSAN-LÄGGNING MED BAD LAND	↘	30/7	OHÖRSAMMA		
↘								FORMÄN	ARGSINT OCH ELAK KVINNA	
ÄR T.EX. C-DUR								ADELS-MAN ELEGANT TAKLAMPÄ	MAGNUS KRONHOLM SÄVITT KÄNT	
					TYSK SKÅLD 1500-1551 HAR MILD SMÅK			IDKAR SAME? DEPARTE-MENT		
↘	FÖDER-TORN ÄR MAN I BERGEN?					HÖGTID FRID		BRANDÖ	JAG NINA MÅNSSON	
KADÄ-VER			FITZ-GERALD		OBE-TYDLIG					
					TÄVLING LÄGGER SKYT			GALLIUM I ADELS-NAMN	YTER-LIGARE JAPANSK KRIGARE	PÄPE-GOJA
↘										
PURI-TAN	↘								RÄT	
ENGELSK POJK-NAMN	FLYGER I LUFTEN GÅR LÅKARE					KAJKA REKLAM		BUTIKS-KEDJA SAK		NATION
↘					FLY-KROPP IS-RÄNNA				SKYNDÄ HÄLS-NINGS-ORD	
GIRIG	IOWA	VERKING MED KÖ-NISK SPETS FÖRE VÄRTID						FRAM-KALLA SMILA		YLVA ANDERS SON
↘						LÄNGD-MÄTT		BRED GATA		
STAD I TEXAS						VASS KÄNT		ENSAM I SITT SLAG		

Krysset

POSTA KRYSSET TILL Pedersöre kommun, Skrufvilagatan 2, 68910 Bennäs. Märk kuvertet "Krysset". Vi vill ha ditt svar senast den 31 januari 2023. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas! Vinnarna underrättas personligen.

NAMN _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

Föreningsgalan

www.pedersore.fi

Välkommen på fest till Essegården
fredagen den 27.1 kl. 19

Tervetuloa juhlaan perjantaina 27.1. klo 19

DET BLIR FEST och galastämning när vi firar våra föreningar och deras insatser. Under kvällen tillkännager vi vem som får Pedersöreklockan och uppvaktar våra mästerskapsmedaljörer. Årets förening, årets eldsjäl, årets arrangör, årets idrottare och årets ungdom tillkännages.

Vi bjuder på kaffe, tilltugg och trevligt program.

Anmäl dig senast 13.1 till kulturbyran@pedersore.fi. Kom ihåg att meddela ev. matallergier.

NOMINERA DIN KANDIDAT FÖR:

- Årets förening
- Årets eldsjäl
- Årets arrangör
- Årets idrottare
- Årets ungdom

Meddela även kultur- och idrottsprestationer.

Vi vill ha in alla nomineringar senast 8.1.2023. Mera information om nomineringsförfarandet hittar du på www.pedersore.fi/foreningsgalan.

Mästerskapsmedaljörer

Anmäl de prestationer som under året resulterat i en officiell mästerskapsmedalj för en individuell idrottare. Idrottaren bör vara 14 år eller äldre och vara skriven i eller tillhöra en förening i Pedersöre. Idrottare i åldern 16–29 år premieras med ett stipendium.

↑ Årets eldsjäl 2021: Skidpatrullen för Fagerbacka skidspår

↑ Vuoden tulisielut 2021: Fagerbackan hiihtolatuksen latupartio

Seuragaala

EHDOTA OMA EHDOKKAASI PEDERSÖREN SEURAGAALAN 2022.

Lähetä meille kaikki ehdotuksesi viim. 8.1 2023. Lisätietoja nimitysmenettelystä löytyy www.pedersore.fi/seuragaala.

Ilmoittaudu juhlaan viim. 13.1. osoitteeseen kulturbyran@pedersore.fi.

Mestaruusmitalistit

Ilmoita urheilusaavutukset, jotka vuoden aikana ovat tuoneet yksittäiselle urheilijalle virallisen mestaruusmitalin. Urheilijan tulee olla vähintään 14 vuotta vanha ja hänen tulee asua kunnassa tai kuulua pedersöreläiseen urheiluseuraan. Urheilijoille ikäluokissa 16–29 vuotta myönnetään apuraha.